

TOPLUMCU DEMOKRASİ PARTİSİ

PARTİ TÜZÜĞÜ

BİRİNCİ KISIM - GENEL ESASLAR

MADDE 1 - Partinin kısaltılmış adı, merkezi ve amblemi

- Partinin adı Toplumcu Demokrasi Partisi'dir.
- Partinin kısaltılmış adı TDP'dir.
- Parti Merkezi, Lefkoşa'da, Osman Paşa Caddesi No;10 Köşklüçiftlik'tedir.
- Partinin amblemi, zemini kırmızı daire içerisinde, AK GÜVERCİN ve güvercin altında beyaz yazı ile TDP harfleridir.

TOPLUMCU DEMOKRASİ PARTİSİ

MADDE 2 - Temel ilke ve amaçlar

TDP'nin temel amacı özgür iradeye sahip, Kıbrıs Türk halkının; toplumsal varlığını ve kimliğini koruyarak, kendi kendini yönetme erkine kavuşmasını, barış, özgürlük, refah ve esenlik içinde yaşamasını sağlamaktır.

TDP, dil, din, renk, etnik köken ve doğduğu yer, yaş, cinsiyet, cinsel yönelim ve engellilik durumu gözetmeksizin, toplumun her kesimi için emek ve eşitlik mücadelesi veren; sosyal adalet ve hukukun üstünlüğünden yana; Kıbrıs adası üzerinde yaşayan toplumların kabul edebileceği iki toplumlu, iki bölge siyaset eşitliğe dayalı Federal bir çözümü hedefleyen ve bunun için çalışma yürüten, sosyal demokrasi ilkelerini temel alan bir siyaset partidir.

TDP, neo-liberal politikalara ve ülkedeki tüm anti-demokratik koşullara karşı, insan haklarına dayalı sosyal hukuk devletini savunup; toplumcu, özgürlükçü, eşitlikçi, barışçı, katılımcı, emekten yana, toplumsal cinsiyet eşitliği ve evrensel çocuk hakları ilkelerini temel alan, evrensel ve yenilikçi çevrecilik ilkelerine bağlı ve hayvan haklarından taraf bir siyaset ve toplumsal yapı kurmayı amaçlar.

TDP emek sömürsüne karşı tüm emekçilerin, işçilerin, tüm çalışanların onurlu, adil, güvenli ve sağlıklı çalışma koşullarına ve sosyal güvenliğe sahip olma hakkını savunmak, herkesin siyaset yapma, siyaset ve sendikal örgütlenme özgürlüğü önündeki tüm yasal ve fiili engelleri ortadan kaldırmak ve özgür örgütlenme yönetimlerini geliştirmeyi amaçlar.

TDP, her alanda sürdürülebilirlik ilkelerini sahiplenmiş bir siyasal, ekonomik ve toplumsal yapı kurulmasını, Avrupa ve Dünya ile bütünleşmesini hedefler.

MADDE 3 – Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

a. Partinin seçimle oluşan bütün organlarında kadın ve erkek üyelerin eşit sayıda temsiliyeti partinin esas hedefidir. Bu nedenle, parti cinsiyet ayrımcılığı ile mücadele eder, kadın üyelerin parti çalışmalarına ve siyasi hayata daha fazla katkıda bulunmalarını teşvik eder.

b. Partinin seçimle oluşan bütün organları ve tüm seçim listelerinde, her biri en az yüzde 30 erkek ve en az yüzde 30 kadın üye bulunur.

İKİNCİ KISIM - PARTİ ÜYELİĞİ

MADDE 4 - Parti Üyesi Olabilme Koşulları

Siyasi Partiler Yasası ile diğer ilgili yasalarda parti üyesi olamayacağı açıkça belirtilmiş olanlar dışında:

- Partinin Tüzük ve Programını kabul ettiğini, gücü, bilgi ve deneyimleri oranında çalışmalara katılmayı üyelik başvurusunda beyan ve taahhüt eden,
- On sekiz yaşını dolduran, medeni ve siyasi hakları kullanma yeterliğine sahip olan,
- Başka bir siyasi parti ile üyelik ilişkisi olmayan,
- Partiye belirli bir üyelik aidatı ödemeyi taahhüt eden, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşı olan herkes, üyelik için başvuruda bulunabilir.

MADDE 5 - Üyelik Başvurusu, Karara Bağlanması, Onay ve/veya Reddi

- Üyelik koşullarına sahip olan kişi, ikamet ettiği İlçe Başkanlığına veya TDP Genel Merkezine üyelik başvuru formunu doldurarak başvurur. İnternet ve benzeri yolla da üyelik başvurusu yapılabilir.
- Üyelik başvurusunda bulunacak kişiye, parti tüzük ve programı ilgili ilçe tarafından temin edilir. Kişi, üyelik başvurusunda parti tüzüğü ve programını okuduğunu ve kabul ettiğini beyan eder.
- Yeni üyelik başvuruları öncelikle ilgili İlçe Örgütüne iletilir. İlçe Örgütü üyelik başvurusunu en geç 15 gün içinde olumlu ya da olumsuz görüşleriyle MYK'na ulaştırır. MYK da en geç 15 gün içinde üyelik başvurusunu karara bağlar. Başvurusu kabul edilenlerin üyelik kaydı, karar tarih ve sırasına göre üye kayıt dosyasına işlenir. Üye veri tabanı örgütlenme sekreteri ve ilgili ilçede saklanır.
- Üyeliğin reddi halinde gerekçe göstermek zorunluluğu yoktur.

MADDE 6 - Üyelik Başvurusunun Reddine İlişkin İtiraz

Başvurunun reddine ilişkin kararlara karşı ilgili kişi, 30 gün içinde yazılı olarak Parti Meclisi'ne itiraz edebilir. Parti Meclisi itirazı inceler ve 15 gün içinde karara bağlar. Bu karar kesindir.

MADDE 7 - Özel Durumlarda Üyelik

- a) Parti'den ayrılan veya çıkarılan kimseler, daha önce başka bir partinin üyesi olup da o partinin yönetim organlarında görev almış olanlar, Devlet Başkanı, Başbakan, Bakan ve Milletvekilleri ile daha önce bu görevlerde bulunmuş olanların başvurusu, ancak Parti Meclisi tarafından karara bağlanır.
- b) Disiplin suçundan dolayı partiden uzaklaştırılanlar en az 2 yıl boyunca parti üyeliği için başvuru yapamazlar.
- c) Yurt dışında bulunan vatandaşların üyeliği, onursal üyelik, üyelere kimlik belgesi verilmesi ve üyelikle ilgili diğer konular yönetmelikle düzenlenir.
- d) Herhangi bir sebepten ötürü parti üyesi olmayan ve olamayan fakat, bilgi - birikimi ile parti çalışmalarına katkı yapmak isteyen herkes parti gönüllüsü sayılır. Parti gönüllüleri ile ilgili çalışmaları ilçe yönetimleri ve MYK ile koordinasyon içinde Örgütlenme Sekreteri yürütür. Parti, Siyasi Partiler Yasası ile diğer ilgili yasalara aykırı olmayacak şekilde parti gönüllüleri ile iletişim kurar ve uygun görülen çalışma ve etkinliklerine davet eder. Parti gönüllüleri ile ilgili çalışmalar, Parti Gönüllüleri Yönetmeliği ile düzenlenir.

MADDE 8 - Üye Hak ve Sorumlulukları

- a) Parti'ye üyelik ödentisi ödemek;
- b) Seçimlerde parti adaylarının kazanmaları için çalışmak;
- c) Parti'nin program, prensip, bildiri, karar ve hizmetlerini yurttaşlara duyurmak ve anlatmak;
- d) Toplum sorunları, yerel kamu işleri ve bu konulardaki parti çalışmaları ile ilgilenmek; düşünce ve görüşlerinden parti organları ile partililerin yararlanmalarını sağlamak;
- e) Üyesi oldukları parti kurullarının toplantıları ile çalışmalarına katılmak ve kendilerine verilen görevleri yerine getirmek,
- f) Parti içi seçimlere katılmak;
- g) Parti'de veya partinin kazandığı kamu hizmetlerinde, üzerlerine aldıkları görevleri yerine getirmek, görevden ayrılırken hizmetin gerektirdiği devir işlemlerini eksiksiz yapmak, haklı bir mazeret olmadıkça, bu görevlerden çekilmemek.

ÜÇÜNCÜ KISIM - PARTİ ÖRGÜTÜ

MADDE 9 - Parti Örgütleri

Partinin Örgütleri, İlçe Örgütleri ve Merkez Örgütlerinden oluşmaktadır.

A. İlçe örgütleri, aşağıdaki organlardan oluşur:

1. Temsilcilikler,
2. Köy/Mahalle Örgütleri
3. Belde Örgütleri
4. İlçe örgütleri,

B. Partinin Merkez Örgütü, aşağıdaki organlardan oluşur:

1. Parti Kurultayı (Genel Kongre)
2. Parti Meclisi (PM)
3. Parti Genel Başkanı
4. Merkez Yönetim Kurulu, (MYK)
5. Parti Meclis Grubu
6. Yüksek Disiplin Kurulu
7. Parti Denetleme Kurulu
8. Gençlik Örgütü
9. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği (TCE) Komitesi

BÖLÜM A İLÇE ÖRGÜTLERİ

MADDE 10 - Temsilcilik

Beşten daha az üyenin bulunduğu veya komite örgüt kurulamayan köy veya mahallelerde (muhtarlık bölgelerinde) İlçe Yönetim Kurulu temsilci atar. Temsilci bağlı olduğu bölge ve ilçe örgütüne karşı sorumludur.

MADDE 11 –Köy / Mahalle Örgütleri

- a) Köy veya mahallelerde İlçe Yönetim Kurulu gözetiminde seçimle oluşturulur. Köy veya Mahalle Örgütü kurabilmek için en az beş üye koşulu aranır.
- b) Bir başkan, bir sekreter ve bir saymandan oluşur ve bağlı olduğu bölge örgütü ile ilçe örgütüne karşı sorumludur.
- c) Periyodik olarak toplanarak bölge ve toplum sorunlarını tartışır. Kararlarını karar defterine kaydeder. İYK'dan ve bağlı bulunduğu bölge örgütünden gelecek direktifleri yerine getirir.
- d) Bölgede, partinin güçlenmesi için çalışır.

MADDE 12 – Belde Örgütü

a) İlçe yönetim kurulları, belediye sınırlarındaki mevcut temsilcilik ve örgütleri birleştirerek belde örgütleri oluşturabilir.

b) Her belde örgütü, kendine bağlı temsilcilik ve komite örgüt üyelerinin

katılacağı belde kongresinde seçilen başkan dahil 7 kişilik belde yönetim kurulu tarafından yönetilir. Belde kongresi, bölge başkanını ayrı bir seçimle doğrudan seçer. Belde Yönetim Kurulu ilk toplantısında yönetim kurulu üyeleri arasından bir sekreter ve bir sayman seçer.

c) Belde Yönetim Kurulu, en az ayda bir, periyodik olarak toplanarak bölge belde ve toplum sorunlarını tartışır, kararlarını karar defterine kaydeder ve ilçeden gelecek direktifleri yerine getirir.

d) Belde Yönetim Kurulu, İYK'na karşı sorumludur.

e) Belde Yönetim Kurulu üyeliklerinde boşalma olması halinde, boşalan üyelikler Bölge Belde Başkanının önerisi ve İYK'nun atamasıyla doldurulur.

MADDE 13 - İlçe Örgütü

- a) Mülki yönetim bölümlerine uygun olarak ilçe merkezlerinde partinin ilçe örgütleri kurulur.
- b) İlçe Örgütü'nün en üst karar ve denetim organı olan İlçe Kongresi, ilçedeki parti üyelerinden oluşur. İlçe Başkanı ile İYK'nun asıl ve İYK'nun yedek üyelerini seçer. Gündemindeki konuları görüşerek karara bağlar.
- c) İlçe Başkanı, İlçe Kongresi tarafından gizli oyla seçilir. İlçe Başkanlığı için tek bir aday başvuru yapıldığı takdirde tek aday seçilmiş olur ve oylama yapılmaz.
- d) İlçe Başkanı, partinin ilçe düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinesini ve yürütülmesini sağlar, denetimini gerçekleştirir ve ilçe örgütünü temsil eder. Aynı kişi en fazla beş olağan dönem için, ilçe başkanı seçilebilir.
- e) İlçe Yönetim Kurulu (İYK), İlçe kongresi tarafından seçilen Başkan ve 9 üye ile ilçe gençlik komitesi başkanlarından oluşur. Kongrede asıl üye sayısının yarısı kadar yedek üye seçimi de yapılır.
- f) İYK, ilk toplantısında bir sekreter, bir örgütlenme sekreteri, bir veznedar ve 6 faal üye için kendi arasında görev bölümü yapar.
- g) İYK, ayda en az iki defa olmak üzere üye sayısının salt çoğunluğu ile olağan toplantı yapar. Kararlar, bu tüzükte aksine hüküm yoksa, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Oylarda eşitlik olması halinde başkanın katıldığı görüş kabul edilir.
- h) İYK ilçe ve toplum sorunlarını tartışır ve MYK'dan gelecek direktifleri yerine getirir. İYK kararları, karar defterine yazılır veya bilgisayar çıkışı alınarak bu deftere yapıştırılır ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif kalanlar, muhalefet nedenlerini yazabilirler. Alınan kararlara şerh düşebilirler.
- i) İYK, MYK'na karşı sorumludur. Her İlçe kendi yerel sorunları ile ilgili olarak MYK ile koordine içinde çalışma ve açıklama yapabilir.
- j) İYK, İlçe Başkanının veya üye tam sayısının 1/3'ünün talebi halinde olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantılarda sadece toplantı nedeni olan

konular görüşülür.

k) İYK'ları, ihtiyaca göre, MYK'nun olurusu alarak toplantılar, miting, panel, seminer, sempozyum ve benzeri etkinlikler düzenleyebilir. Partinin program ve hedeflerini tanıtmak ve bilgilendirmek amacıyla içe dönük veya dışa açık toplantılar yapabilir.

l) İlçe Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeliklerinde Boşalma:

1. İlçe Yönetim Kurulu Asıl ve Yedek Üyelerinin, nedeni ne olursa olsun çekilmeleri veya mazaretsiz ardarda 3 toplantıdan fazla toplantılara katılmamaları veya istifaları halinde yönetim kurulu üyelikleri boşalmış olur.
2. İlçe Yönetim Kurulu Asıl ve Yedek Üyeliklerinin, nedeni ne olursa olsun boşalması halinde üyelikler İlçe Meclisi tarafından yedeklerin sırayla atanmasıyla doldurulur.
3. Yedeklerin katılımından sonra, İYK'nun üye mevcudu; üye tam sayısına göre salt sayının altına düşmüş ise, kurul boşalmış sayılır ve ilgili madde esaslarına göre Olağanüstü İlçe Kongresi toplanarak yeni İYK ve İlçe başkanı seçilir.
4. İlçe başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması hallerinde İlçe başkanlığı görevini İlçe Sekreteri devralır ve Olağan İlçe Kongresine 6 aydan daha kısa bir süre kalmamışsa 45 gün içerisinde olağanüstü İlçe kongresine gidilir.

BÖLÜM B: MERKEZ ÖRGÜTÜ

MADDE 14 - Parti Meclisi (PM)

1. a) Parti Meclisi aşağıda belirtilen üyelere oluşur

1.1 Genel Başkan,

1.2 Kurultayca seçilecek ülke geneli toplam milletvekili sayısı kadar üye, (İlçelere YSK'nın belirlediği milletvekili sayısı esasına göre dağıtılır)

Doğal Üyeler:

2.1 Gençlik Örgütü Genel Başkanı,

2.2 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komitesi Başkanı

2.3 İlçe Başkanları

2.4 Milletvekilleri, Bakanlar ve Belediye Başkanları

2.5 Eski Parti (TDP, TKP, BDH, Halk Partisi) Genel Başkanları

b) PM'nin görev süresi, seçimli olağanüstü kurultay yapılmadığı sürece, kurultayın olağan toplantısına kadar devam eder.

- c) Parti Genel Başkanı, PM'nin de başkanıdır. Genel Başkanın yokluğunda,
- d) Parti Genel Sekreteri, PM'ne başkanlık eder.
- e) İki kurultay arasında kurultay tarafından seçilen Parti Meclisi üyeliklerinde boşalma olması halinde, kurultayda belirlenen sıralamaya göre sıradaki üye PM'ne seçilmiş sayılır ve Genel Başkan tarafından göreve davet edilir. Yedek üye olmaması halinde Parti Meclisi uygun gördüğü kişiyi veya kişileri atar.
- f) Doğal PM üyeliği kazandıran görevlerden birine seçilen Kurultayca seçilmiş PM üyelerinin yerleri boşalmış gibi işlem görür. Ancak bu üyelerin kendilerine doğal PM üyeliği kazandıran görevleri sona erse bile dönem sonuna kadar PM üyelikleri devam eder.
- g) PM, Parti amaçlarının gerçekleştirilmesinde ve Parti işlerinin yürütülmesinde kurultaydan sonra en üst karar organıdır.
- h) PM bir hafta içerisinde yapacağı ilk toplantısında Parti Genel Sekreterini ve MYK üyelerini seçer. Parti Meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğu ile Genel Sekreteri, MYK üyelerinin tümünü seçer. PM istediği MYK üyesini görevden alıp yerine yenisini seçebilir.
- i) PM, en az ayda bir olağan toplantı yapar. PM, Genel Başkanın veya Parti Meclisi üye tam sayısının 1/3' ünün talebi halinde olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantının gündemi, tarihi, yer ve zamanı üyelere duyurulur. PM toplantılarına katılanlar yoklama yapılarak tespit edilir. Bir yıl içinde mazaratsız olarak peş peşe 3 veya toplam 6 kez toplantılara katılmayan üye, PM üyeliğinden istifa etmiş sayılır. PM'deki seçilmişlerin sayısı, toplam sayının yarısına veya daha aşağısına düşerse, 30 gün içinde tekrar seçime gidilir.
- j) PM, gündem esasına göre müzakereler yapar ve kararlar alır. Toplantı gündemini Genel Başkan MYK ile birlikte saptar. PM üyelerinin beşte birinin isteği üzerine gündeme eklemeler yapılır.
- k) PM, politika oluşturulmasında yardımcı olmak ve parti içi denetimi kolaylaştırmak amacıyla komisyonlar oluşturur. Bu komisyonlar İhtisas Komisyonları olup bir PM üyesinin başkanlığında oluşur. Tümünün de parti üyesi olma gereği yoktur.
- l) Bu komisyonlar kendi konularında politika üretip MYK kanalıyla PM'ye rapor halinde sunarlar. Komisyonların çalışmasını denetleme ve sonuç raporlarını arşivleme görevi Parti Genel Sekreterine aittir.(Komisyonlar yaptıkları işlerde PM'ye karşı sorumludurlar)

- m) Tüzük yorumlama yetkisi PM'ne aittir.
- n) Parti çalışmalarını düzenlemek amacı ile yapılan bütün yönetmelikleri PM onaylar.
- o) PM yılda en az iki kez Yüksek Disiplin Kurulu üyeleri, Denetleme Kurulu üyeleri, milletvekilleri, bakanlar, belediye başkanları, İYK üyeleri, Köy, Mahalle ve Belde Başkanları, İlçe Disiplin Kurulu başkanları, İlçe Gençlik Örgütü Başkanları, TCE Komitesi ve Gençlik Örgütü Yönetim Kurulları, MYK üyelerinin katılımıyla genişletilmiş olarak toplanır. Ülke, toplum ve parti sorunları konusunda PM'nin onayladığı MYK raporlarını görüşür ve tavsiye kararları alır.
- p) PM veya MYK gerekli gördüğünde Genişletilmiş Parti Meclisi toplantıları düzenleyebilirler.
- q) PM veya MYK, uygun gördüğü kişileri Genişletilmiş PM toplantılarına çağırarak görüşlerinden oy kullanmamak koşulu ile yararlanabilir.
- r) PM, bu tüzükte yer alan toplantı ve karar yeter sayısı ile oylama şekline ilişkin istisnai durumlar dışında, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alır
- s) Oylamalar, gizlilik kararı alınmamış ise, açık oylama şeklinde yapılır. Açık oylama sonucunun eşit olması halinde, Genel Başkanın katıldığı görüş kabul edilmiş sayılır.
- t) Gizli oylama sonucunun eşit olması halinde oylama bir kez daha tekrarlanır. Eşitlik bozulmaz ise Genel Başkan isterse oy doğrultusunu açıklayarak eşitlik durumundaki ağırlıklı oy hakkını kullanır. İstemez ise PM'nin öngördüğü bir zamanda konu bir kez daha oylanır.
- u) PM, herhangi bir parti içi seçimden bir ay önce ilgili seçimi etkileyebilecek yeni üye yazımını durdurur.
- v) Yukarıda (j) paragrafında belirtilen komisyonlar Parti Meclisinin toplantı yeter sayısının salt çoğunluğuna alacağı kararla kurulurlar. Kurulacak komisyonların üyeleri, Parti Meclisi tarafından belirlenir. Komisyonlar yapacakları her türlü faaliyet nedeniyle Parti Meclisi'ne karşı sorumludurlar. Parti Meclisi uygun gördüğü takdirde kurulan komisyonları feshedebilir veya üyelerini değiştirebilir. Komisyonlar, Parti Meclisi'nin veya MYK'nın belirleyeceği yetki ve görevler dahilinde faaliyet göstermek zorundadır.
- y) Yukarıda (y) paragrafı gereğince kurulacak komisyonların isim ve yapısı günün ihtiyaçlarına göre MYK tarafından belirlenir. Komisyonlar esasen inceleme araştırma, çalışma, rapor hazırlama gibi görevler bağlamında kurulup çalıştırılacaktır.

MADDE 15 - Parti Meclisi'nin Görev ve Yetkileri

- a) Parti tüzük ve programı ile kurultay kararlarını uygulamak. Partinin bütün örgütünün uyum içinde, etkin ve verimli çalışmasını sağlayıcı önlemler almak,
- b) Parti politikalarının gerekli kıldığı belgeleri hazırlamak, yürürlüğe koymak, uzmanlık komisyonları ve çalışma büroları oluşturmak, bunların çalışma usul ve esaslarını belirlemek veya belirleyeceği çerçeveye göre uygulama yapması için MYK'na yetki vermek,
- c) Parti örgüt kademeleri ve kademe organlarının demokratik kurallara göre oluşumunu sağlamak amacıyla gerekli gördüğü önlemleri almak,
- d) Gerek görülen yerlerde örgüt kurmak, partinin ilke ve hedeflerini tanıtıp yaymak için gerekli çalışmaları planlamak, uygulamak ve/veya uygulatmak,
- e) Partinin ilke ve hedefleri ışığında, öncelikle parti kademelerinde görev alanların ve parti üyelerinin bilgilendirilmesi amacıyla gerek göreceği her tür yasal ve siyasal çalışmaları yapmak,
- f) Ülke ve dünyadaki belli sorunlar hakkında parti görüşünü belirlemek, bu görüşleri kamuoyuna açıklamak,
- g) Parti faaliyetlerinin planlamasını yapmak ve bunlar için gerekli harcamaların bütçelerini hazırlamak ve-veya hazırlatmak,
- h) Bütün seçimlerle ilgili gerekli kararları almak, seçimlerle ilgili çalışma yöntem ve stratejilerini belirlemek, partinin seçim çalışmalarını sevk ve idare etmek ve/veya ettirmek,
- i) Partinin çalışma raporu, yıllık bütçe ve uygulanan bütçenin kesin hesap ve bilançoları ile diğer gündem maddelerini inceleyip onaylamak ve kurultaya sunmak,
- j) Partinin çalışma ve amaçlarına uygun olarak taşınır ve taşınmaz mal alımına, satımına, işletilmesine, mevcut varlıkları üzerinde her türlü işleme karar vermek,
- k) Zorunlu nedenlerle kurultayın toplanamadığı hallerde, partinin hukuki varlığını sona erdirmeye, tüzük ve program değişiklikleri hariç, gerekli görülen bütün kararları almak,
- l) Partinin yasalar çerçevesinde Uluslararası Kuruluşlara üyeliğini ve yurt dışı temsilcilik önerilerini karara bağlamak,
- m) İki kurultay arasında, yasal mevzuat ile Parti Tüzük ve Programı'nın yasaklamadığı her alanda, parti ve ülke çıkarlarının gerekli kıldığı bütün yetkileri kullanıp kararlar almak ve uygulamak.

- n) Kontenjan adayları MYK'nın önerisi üzerine Parti Meclisi tarafından belirlenir.
- o) Parti Meclisi karar alma yanında Tüzük ve Programı yorumlama yetkisine de sahiptir.
- p) Parti Meclisi, tüzükle belirlenen görev ve sorumluluklarını yerine getirmeyen örgüt yönetim kurullarını, MYK'nın önerisi ve Parti Meclisi'nin katılım sayısının üçte ikisinin çoğunluğuyla fesh edebilir.

MADDE 16 - Genel Başkanlık

- a) Parti Genel Başkanı, kurultay tarafından gizli oyla ve kurultaya katılanların salt çoğunluğu ile seçilir. Ancak aynı kişi, Kurucu Genel Başkanlık dönemi hariç, en fazla olağan beş dönem Genel Başkan seçilebilir. Aday tek ise, oylama yapılmaz. Kurultay'ın toplantı nisabı üye tam sayısının yarıdan bir fazlasıdır. Eğer kurultay açılışında nisap sağlanmazsa yarım saat beklenir ve mevcut nisapla kurultay açılır.
- b) Adayların ikiden fazla olması halinde ve birinci turda salt çoğunluk sağlanamazsa, ikinci tura en çok oy alan iki aday katılır. İkinci turda en çok oyu alan aday seçilir.
- c) Parti Başkanlığına aday olmak isteyenler, Kurultaydan en geç bir hafta önce MYK'na yazılı olarak başvuruda bulunur.
- d) Kurultay Divan Başkanlığı, adaylık başvurularını ilan ederek kesinleştirir. Genel başkan adaylarının isimleri divan tarafından soyadı esasına göre bir kağıda yazılarak yeteri kadar çoğaltılır. İsimlerin baş tarafına kare veya daire şeklinde işaret konacak yerler oluşturulur. Bu listelerden yeteri kadar, oy pusulası olarak kullanılmak üzere hazırlanır ve başkanlık divanınca mühürlenir. Oylar, aday isimlerinden birinin yanındaki kare veya daire içinin işaretlenmesi suretiyle kullanılır. Birden fazla ismin işaretlendiği oylar ile mühürsüz oy pusulaları geçersizdir.
- e) Partiyi, Genel Başkan temsil eder. Seçilen Genel Başkan, yerine yenisi seçilinceye kadar görevine devam eder.
- f) Genel Başkan, disiplin kurulları dışında kalan bütün parti örgütlerinin doğal başkanıdır. Başkan iç ve dış politika konularını ve çalışmalarını ilgilendiren sorunları görüşmek üzere yasama ve yürütme organlarındaki partili üyeleri MYK ile birlikte toplantıya çağırabilir. Bu toplantı danışma niteliğindedir.
- g) Parti çalışmalarının düzenli yürümesi için gerekli önlemleri alır. Yetkili kurullarca alınan kararların uygulanmasını sağlar ve denetler.
- h) Genel Başkan kurultaydan sonra PM'ne karşı sorumludur.

- i) Genel Başkan, adli, idari, mali ve benzeri her tür konuda, kurum ve kuruluşlar nezdinde davalı veya davacı olarak TDP'yi temsil eder veya bu alanlarda Parti Genel Sekreteri'nin kendi adına yetki kullanmasına izin verir.
- j) Parti adı altında yapılan işlem ve eylemlerin Anayasa, Yasa, Tüzük ve Yönetmelik hükümlerine göre icra edilmesini ve Kurultay ile PM kararlarının uygulanmasını sağlar,
- k) Partililer ve parti örgüt kademeleri arasında verimli ve etkin çalışma temposunu sağlar, parti üst organlarının müşterek çalışmalarına başkanlık ve nezaret eder.
- l) Bilgi ve tecrübelerinden yararlanacağı kimseleri danışman olarak tayin eder.
- m) Gelişen durum ve olaylar karşısında parti duruş ve görüşünü kamuya açıklar.
- n) Genel Başkan yasa, parti tüzüğü ve diğer mevzuatın kendisine vermiş olduğu tüm görevleri yapar ve yetkileri kullanır.
- o) Genel Başkanın yokluğunda, Parti Genel Sekreteri ona vekalet eder
- p) Genel Başkanlığın herhangi bir nedenle boşalması halinde Parti Genel Sekreteri, MYK tarafından Genel Başkan Vekili olarak görevlendirilir. MYK, yeni Genel Başkanı seçmek üzere kurultayın olağanüstü toplanma tarih, yer ve zamanını kararlaştırır.
- r) Genel Başkan seçiminin yapılacağı olağanüstü Kurultay, boşalma tarihinden itibaren en geç 45 (kırk beş) gün içinde gerçekleştirilir.

MADDE 17 - Merkez Yönetim Kurulu (MYK) Oluşumu ile Görev, Yetki ve Sorumlulukları

- a) Merkez Yönetim Kurulu; Genel Başkan, Genel Sekreter, 9 MYK üyesi ile Parti Meclis Grup Başkanı ve Başkan Vekillerinden oluşan en üst yürütme organıdır.
- b) Genel Başkan ile Parti Meclis Grup Başkanı ve Başkan Vekilleri dışındaki MYK Üyeleri ve Genel Sekreter, PM tarafından ilk veya belirlenen toplantıda kendi üyeleri arasından gizli oyla seçilir.
- c) Oylama, seçimi yapılacak sayı kadar ismin, bu seçim için kullanılacak kağıda alt alta yazılması ve sandığa atılması suretiyle yapılır.
- d) MYK'da görev almak isteyen Parti Meclisi üyeleri adaylıklarını seçimin yapılacağı PM toplantısında duyururlar veya adaylığa teklif edilirler.

- e) PM, kurultaydan sonra bir hafta içerisinde yapacağı ilk toplantısında üye tam sayısının yarısından bir fazlası ile Parti Genel Sekreterini ve MYK üyelerini seçer. PM seçilmiş MYK üyelerini görevden alıp yerine yenisini seçebilir.
- f) Kurultay sonrasında yapılacak ilk PM, üye tam sayısının yarısından bir fazlası kadar üyeyle toplanamadığı takdirde, PM toplantısı 1 hafta sonraya ertelenir. İkinci PM toplantısında nisap aranmaz ve sekreterlik ve/veya MYK seçimleri toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile gerçekleştirilir ve Genel Sekreter ve MYK üyelerini seçer. İkinci PM toplantısında Genel Sekreterlik için tek bir aday bulunduğu takdirde oylama yapılmaz.
- g) Genel Sekreterlik seçimi yapıldıktan sonra her hangi bir zaman her hangi bir nedenle genel sekreterlik mevkii boşaldığı takdirde. PM toplanarak Toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile yeni Genel Sekreteri seçer. Böyle bir durumda aday olan tek bir kişi olduğu takdirde oylama yapılmaz.
- h) MYK üyeliklerinde boşalma olması halinde boşalan üyelikler bir ay içinde PM tarafından doldurulur.
- i) MYK, partinin yürütme organıdır. Üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır, katılanların salt çoğunluğu ile karar alır.
- j) MYK haftada en az bir toplantı yapar. İlk toplantısında, periyodik toplantılarının gün ve tarihini belirler.
- k) MYK, Kurultay ve PM kararlarını uygular, güncel konularda kararlar alıp partiyi yönetir ve geliştirir.
- l) Parti Meclisi'nce kabul edilen bütçeyi uygular.
- m) Hazırladığı yönetmelikleri Parti Meclisi'nin onayına sunar.
- n) PM ve komisyonların çalışmalarını düzenli yürütebilmesi için gerekli organizasyonları yapar.
- o) MYK üyeleri, PM kararı ile kısmen veya tamamen değiştirilebilir. Değiştirilmesi istenen kurul üyesinin istifa etmemesi halinde PM'de güven oylaması yapılır. Güvensizlik için üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu gereklidir.
- p) MYK üyeleri, görevli oldukları faaliyetin kapsam ve niteliğine göre yeteri kadar yardımcı veya uzman ile birlikte çalışma yapabilirler. Yardımcı ve Uzmanlar, oy hakkı olmaksızın, çağrılı oldukları MYK toplantılarına katılabilirler.
- q) MYK üyelerinin esas sorumluluk alanları aşağıdaki gibidir:

Genel Başkan ve Genel Sekreter haricinde tüm MYK üyeleri belirli parti içi sorumluluklar alanlarında bir sekreterlikten sorumlu olurlar. Sekreterliklerin

tanımları, yetki ve sorumluluk alanları aşağıdaki gibidir;

1. **Örgütlenme ve Sosyal İşler:**

- a. Parti örgütlenmesi için stratejik çalışma yapıp, MYK ile paylaşmak.
- b. Parti örgütlenme stratejilerini ilçe başkanları ile paylaşmak.
- c. İlçe örgütlenme sekreterleri ile olağan toplantılar yapıp, örgütlenme çalışmalarını denetlemek ve geliştirmek.
- d. Yeni üye başvurularının ilgili ilçeye ulaştırılmasını sağlamak ve üyelik onaylama süreçlerinin takibini yapmak
- e. Parti gönüllüleri ile ilgili çalışmaları koordine etmek

2. **Halkla İlişkiler, Tanıtım ve Medya:**

- a. Parti politikalarının halka ulaştırılması ile ilgili strateji çalışması yapmak ve iletişim methodları geliştirmek.
- b. Parti basın-yayın organlarının çalışmalarını koordine etmek.
- c. Kurumsal kimlik çalışmalarını koordine etmek.
- d. Basın bildirimleri, basın açıklamaları, basın ve medya kuruluşları ile ilgili parti basın-yayın sorumlusuyla çalışma yürütmek.

3. **Dış İlişkiler ve Dış Temsilcilikler,**

- a. Uluslararası siyasi gelişmeleri takip edip MYK'yı bilgilendirmek.
- b. Yurt içi veya yurt dışı tüm partilerle iletişim kurmak ve MYK'yı bilgilendirmek.
- c. Dış temsilciler ve partinin içerisinde bulunduğu organizasyonlarla iletişimi sağlamak.
- d. Tüm dış yazışmaları arşivlemek.
- e. Dış siyasetle ilgili ve partiler arası görüşmelerde parti başkanına eşlik etmek.

4. **Siyasi İşler :**

- a. Ülkedeki siyasi gelişmeleri ve gündemi takip eder ve aktif bir şekilde MYK ve genel sekreteri bilgilendirir.

- b. Haftalık siyasi gelişmeleri ve gündemi rapor halinde MYK'ya sunar.
- c. Günlük siyasi gelişmeler ile ilgili parti tutumu belirlenmesine yönelik ilgili kişilerle iletişime geçmek ve çalışmalara katkı koymak.
- d. İki toplumlu ilişkileri MYK ile istişare içinde yürütmek .. İki toplumlu organizasyon ve görüşmeleri takip ve koordine etmek.

5. **Eğitim :**

- a. Parti politikalarının üyeye aktarılması konusunda çalışmalar yapmak.
- b. Parti içi eğitime yönelik diğer sekreteryaya veya komisyonlarla ortak çalışma yapmak; panel, konferans, seminer gibi etkinlikler düzenlemek.
- c. Evrensel siyasal ve ideolojik gelişmeleri takip etmek ve bu konularda parti içi bilgilendirme çalışmaları yapmak.

6. **Hukuki İşler:**

- a. Ülkedeki tüm hukuki gelişmeleri takip etmek ve MYK'yı bilgilendirmek.
- b. Partiyeye hukuki danışmanlık yapmak.
- c. Yasa Tasarısı hazırlama çalışmalarına yardım etmek.
- d. Parti milletvekilleri ile hukuki konularda ortak çalışma yapmak.

7. **Yerel Yönetimler:**

- a. Parti yerel politikaları ile ilgili strateji çalışmaları yapmak.
- b. Seçilmiş Belediye Başkanları ve meclis üyeleriyle periyodik toplantılar yapıp, toplantı notlarını MYK'ya sunmak.
- c. Ülke genelinde yerel yönetimlerle ilgili tüm gelişmeleri takip etmek ve yaşanan sorunları MYK gündemine getirmek.
- d. Ülke genelinde tüm yerel yönetim birimleri ile ilgili iletişimi sağlamak.

8. **Sivil Toplum:**

- a. Sivil Toplum Örgütleri (STÖ) ve sendikalarla ilgili gelişmeleri takip etmek ve MYK'yı bilgilendirmek.

b. STÖ ve sendikalarla iletişim gerçekleştirmek.

c. STÖ ve sendikalarla ortak çalışmalarını koordine etmek ve toplantılara katılmak.

9. **Mali işler (Sayman) :**

a. Mali işlerden sorumlu MYK üyesi parti merkez teşkilatının bütün mali işlerini, harcamalarını, gelirlerin tahsilini, muhasebe esaslarına göre gerçekleştirmek, mali sözleşmelerin usulüne ve yasal mevzuata göre yapılıp icra edilmesini sağlamakla görevli ve sorumludur.

b. İlçe örgütlerinin mali işlerini denetler.

c. Partinin yıllık bütçesi ile bilançolarını, gelir ve gider cetvelleriyle kesin hesabını zamanında hazırlayarak MYK'ya sunar.

d. Partinin muhasebe işleriyle ilgili evraklarını, usulüne uygun olarak Genel Başkan ve/veya Genel Sekreterle birlikte imzalar.

e. Partinin Mali işlerini, yasal mevzuat, parti tüzüğü ve muhasebecilik esaslarına göre yürütür.

r) Bunlara ek olarak her MYK üyesi belirli siyasal alanlarda MYK kararı ile yeni sorumluluklar alabilir, eğer varsa ilgili komisyonlarla koordineli şekilde çalışmalar yapar, alanı ile ilgili parti siyasetinin oluşmasında MYK içinde görev üstlenir. Hizmet ve çalışma koşulları gereği MYK'nın yeni görev alanları ihdas ederek artırmak, görev bölümü şeklini değiştirme, ayırma veya birleştirme şeklinde yeniden biçimlendirmeye, PM yetkilidir. Genel Sekreterin ve MYK Üyeleri'nin görev, yetki ve sorumlulukları yönetmelikle ayrıntılı olarak düzenlenir.

MADDE 18 - MYK'nın Görev ve Yetkileri

a) Kurultayda alınmış kararlar ile PM tarafından alınan kararların ve verilen talimatların icrasını sağlamak, PM'nin gündemini Genel Başkanla birlikte hazırlamak,

b) Parti üyelerinin ve her kademedeki ünitelerin etkili bir çalışma temposunu sağlayabilmesi için örgüt içi eğitim programlarını gerçekleştirmek. Alınmış kararlar ile yapılması gereken iş ve eylemleri uygulamak, gerekli uyum ve eşgüdümü sağlamak,

c) Partinin Meclis Grubu ile Genel Merkez ve tüm örgüt kademeleri arasında

temas ve bağlantıyı sağlamak,

- d) Partinin, hükümet, diğer partiler, çeşitli resmi veya sivil toplum örgütleri ve uluslararası kuruluşlar ile olan ilişkilerini düzenlemek,
- e) Doğacak durum ve gelişmeler karşısında partinin duruş ve görüşünü saptamak,
- f) Örgüte duyurulması gerekli PM kararlarını duyurmak ve gereğini sağlamak,
- g) Parti tüzüğü ve PM kararları çerçevesinde ilçe örgütlerinin belirli takvime göre kongrelerini yaptırmak,
- h) Tüzüğe göre PM kararını gerektiren konularda, MYK görüşünü açıklayan bir raporla konuyu PM gündemine taşımak,
- i) Partinin Faaliyet Raporu ile yıllık bütçe ve uygulanan bütçenin kesin hesap ve bilançolarını, PM'ne sunmak,
- j) Genel Merkez'de hizmet birimlerinin kuruluş, kadro ve atama işlemleri ile sürekli istihdam olunacak hizmetli ve uzmanların tayin, terfi ve işten çıkarılması konularını karara bağlamak,
- k) Tüzükle verilmiş tüm yetkileri kullanarak gerekli her türlü karar ve önlemleri almak ve uygulamak.
- l) PM'nin onayına sunulmak üzere Yönetmelikler ve /veya İç Yönetmelikler hazırlamak,
- m) Parti adına her türlü davayı (İstida, icra, istinaf, itiraz, Anayasa iptal, YİM, ve benzeri her türlü davayı) açmak gerekli her türlü hukuki işlemi yapmak, gerek parti lehine gerekse aleyhine açılan davalarda bir avukatla anlaşmak, avukat tayin etmek veya bu hususlarda Parti Genel Başkanı veya yokluğunda Genel Sekretere yetki vermek,
- n) MYK üye listelerini olağan ve olağanüstü genel kongrelerinden en az bir ay önce Yüksek Seçim Kuruluna sunar.

MADDE 19 – Parti Genel Sekreteri

Parti Genel Sekreteri, MYK'nın başkanıdır. Genel Başkan, katıldığı MYK toplantılarında başkanlığı, yürütür. Genel Sekreter çeşitli sorumluluk alanlarında görevli diğer MYK üyelerinin çalışmalarını koordine ve kontrol eder. Bu sıfatla görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Genel Başkan'a görevlerinde yardımcı olmak ve gerektiğinde ona vekalet etmek,

- b) MYK'nın görevlerinin yerine getirilmesini sağlamak,
- c) MYK'nın gündeminin hazırlanmasını ve takibini sağlamak,
- d) MYK toplantılarını ve toplantı tutanaklarını düzenlemek, kararları karar
- e) defterine geçirmek, imza edilmesini sağlamak ve uygulamalarını takip etmek,
- f) Partiyi Genel Başkan adına davacı veya davalı olarak her türlü yargı merciinde, özel veya resmi daire, kurum ve kuruluşlarda ve özel veya resmi tüzel kişilerle olan ilişkilerde temsil etmek,
- g) Genel Sekreterlik makamının Parti örgütünün haberleşme ve başvurma yeri olarak görev yapmasını sağlamak,
- h) Genel merkezin gelen ve giden her türlü evrak işleri ve yazışmalarını düzenlemek,
- i) Partinin tüm çalışma ve etkinliği ile ilgili geniş ve eksiksiz bir arşive sahip olmasını sağlamak,
- j) Sekreteryanın görev ve işlevini yerine getirmesini ve gerekli kayıt ve defterlerinin tutulmasını sağlamak.
- k) Çalışmalarını profesyonel olarak sürdürerek tüzüğün, Genel Başkan'ın, PM'nin ve MYK'nın verdiği diğer görevleri yapmak.
- l) MYK'nın hazırladığı yönetmeliklerin en kısa sürede Parti Meclisi'nin onayına sunulmasını sağlamak.

MADDE 20 - Genel Sekreterlik (Sekreterya)

MYK, üyeleri arasından üç kişiyi genel sekreter yardımcılıklarına, birini de saymanlığa seçer ve gerekli gördüğü diğer iş bölümünü yapar.

- a) Sekreterya, Genel Sekreter ve MYK tarafından seçilen genel sekreter yardımcılardan ve saymandan oluşur. MYK sekreterya ile ilgili gerekli gördüğü diğer iş bölümlerini de yapar.
- b) Genel Sekreter Yardımcıları, Genel Sekreter'e görevlerinde yardımcı olurlar. Genel Sekreter Yardımcılarının görev yetki ve sorumlulukları, genel sekreterlik ve MYK yönetmeliğinde belirtilir.
- c) Sekreterya'ya Genel Sekreter Başkanlık eder. Genel Sekreterin yokluğunda MYK tarafından bu amaçla görevlendirilen Genel Sekreter Yardımcısı kendisine vekalet eder.
- d) Sekreterya, MYK kararlarını uygular ve MYK'nın çizdiği çerçevede görev yapar.

- e) Sekreteryaya, haftada iki defa düzenli ve periyodik toplantılar yaparak MYK kararlarını yaşama geçirmenin pratik çarelerini araştırır ve uygular. MYK'nın gündemindeki konularla ilgili olarak ön araştırma ve gereken hazırlıkları yaparak MYK'ya sunar.
- f) Sekreteryaya üyeleri, kendi görev alanları ile ilgili konularda alt örgüt kademelerine Genel Sekreter aracılığı ile öneri veya genelge gönderip gereğini isteyebilir.
- g) Genel Sekreterlik, genel evrak kaydının tutulduğu birim olarak partinin yazışma, başvurma ve haberleşme organıdır.
- h) Sekreteryaya, partinin bütün resmi ve parti içi yazışmalarını genel sekreterin gözetim ve denetimi altında yapar.
- i) Genel Başkana istem tarihinden başlayarak en geç bir hafta içinde çalışmaları ile ilgili yazılı rapor sunar.

MADDE 21 - Parti Meclis Grubu

Partili milletvekillerinin tamamı, Parti Meclis Grubunu oluşturur.

- a) Genel Başkanı, Parti Meclis Grubu'nun da başkanıdır. Genel Başkan meclis üyesi değilse, Parti Meclis Grubu, üyeleri arasından birini üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu ile Grup Başkanı seçer.
- b) Meclis Grubu, Meclis çalışmalarını parti program ve politikasına, Kurultay, PM ve MYK kararlarına uygun olarak yürütür.
- c) Grup Üyeleri, Meclis çalışmalarında partinin tüzük ve programına, gizli oyla alınmış bağlayıcı grup kararlarına uygun davranırlar.
- d) Grup Genel Kurulunca yapılacak Grup Başkanı ve Başkan Vekillerinin seçimleri ile belli konularda bağlayıcı nitelikteki kararlar, gizli oylama ile alınır.
- e) Grubun İç Yönetimi, çalışma usul ve esasları ile görev ve yetkileri, Meclis Grup Yönetmeliğinde gösterilir. Partili Milletvekilleri, bu yönetmelik çerçevesinde Parti Profesyoneli olarak görev yaparlar.

MADDE 22 - Gençlik Örgütü

- a) Gençlik Örgütü, Genel Merkez ve ilçe merkezlerinde kurulacak Gençlik Örgütlerinden oluşur.
- b) Gençlik Örgütü'nün yapı ve işleyişi Gençlik Kurultayı'nda onaylanacak Gençlik Örgütü Yönetmeliği ile partinin gençleri tarafından ve partinin demokrasi anlayışına uygun bir şekilde belirlenir ve Parti Meclisine sunulur.
- c) 30 yaşından gün almamış bütün parti üyeleri Gençlik Örgütleri'nin doğal

üyesidir.

- d) Gençlik Örgütü kendi bünyesi disiplin kuralları geliştirebilir fakat Örgütün tüm üyeleri partinin tüzükle belirlenen disiplin kurallarına ve yaptırımlarına tabidir.
- e) 30 yaşından gün almamış ve parti üyeliğinden ihraç cezası almamış hiçbir üye kendi rızası dışında gençlik örgütü üyeliğinden çıkarılamaz.
- f) Gençlik Örgütleri'nin karar ve yürütme organı, Yönetim Kurullarıdır.
- g) Gençlik Örgütleri'nin Yönetim Kurulları iki yılda bir seçimle belirlenir.
- h) Yönetim Kurulları, Parti Tüzüğüne ve Gençlik Yönetmeliği'ne uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.
- i) Gençlik Örgütleri ve Yönetim Kurulları; yaptıkları iş, eylem ve aldıkları kararlarla ilgili olarak PM ve MYK'ya karşı sorumludurlar. Gençlik Örgütleri ve Yönetim Kurulları yaptıkları faaliyetleri keza görüş ve önerilerini içeren raporları en geç iki ayda bir olmak üzere parti meclisi ve MYK'ya sunarlar.
- j) Gençlik Örgütü Yönetim Kurulu Başkanları, buldukları ilçenin İlçe Örgütü veya Belde Örgütü Yönetim Kurullarının da doğal üyesidir

MADDE 23 -Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komitesi

- a)Kurultay sonrası oluşan Parti Meclisi ilk toplantısında Parti Meclisi Üyeleri arasından Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komitesi Başkanı salt çoğunluk oyuyla seçilir.
- b) TCE Komitesi, yapısı Parti Meclisi tarafından onaylanacak yönetmelikle belirlenir.

MADDE 24 - Gençlik Örgütleri, Kademe Başkan ve Üyelerinin Yetki ve Görevleri

- a. Gençlik Örgütü'nün karar ve yürütme organı, Yönetim Kurullarıdır.
- b. Gençlik Örgütü'nün Yönetim Kurulları iki yılda bir seçimle belirlenir. Gençlik Örgütü Yönetim Kurulu üyeleri, ilgili örgütün bağlı olduğu teşkilatın bulunduğu yerdeki toplam üye sayısının salt çoğunluğunun hazır olacağı toplantıda yapılacak bir seçimle belirlenir. Bu salt çoğunluk sağlanamaz ise seçim bir hafta sonraya ertelenir ve hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğunun vereceği kararlarla yönetim kurulları seçilir.
- c. Gençlik Örgütü ve Yönetim Kurulları; Yaptıkları iş, eylem ve aldıkları kararlarla ilgili olarak PM ve MYK'ya karşı sorumludurlar .

- d. Gençlik Örgütü ve Yönetim Kurulları Yaptıkları faaliyetleri keza görüş ve önerilerini içeren raporları en geç iki ayda bir olmak üzere parti meclisi ve MYK'ya sunarlar.
- e. Gençlik Örgütü Yönetim Kurulu Başkanları, buldukları ilçenin İlçe Örgüt veya Bölge Örgütü Yönetim Kurullarının da doğal üyesidir.

MADDE 25 - Yurt Dışı Temsilcilikler

Yurt dışında gerekli görülen yerlerde, PM kararı ile yurt dışı temsilcilikleri oluşturabilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM - KURULTAY VE KONGRELER

MADDE 26 - Kurultay ve Kongrelerin Toplanması

Kurultaylar ve Kongreler;

- a) Olağan ve
- b) Olağanüstü olmak üzere 2 şekilde yapılır.

Olağan Kurultaylar her 2 yılda bir partinin yönetim organlarının seçimlerinin de yapıldığı kurultaylardır. Olağanüstü Kurultaylar ise olağanüstü durumlarda yapılan Kurultaylardır.

Olağan Kurultaylar 2 yıl içinde tamamlanmadığı takdirde 1 yılı geçmemek şartı ile Parti Meclisi tarafından toplantıya katılanların 2/3 çoğunluk kararı ile ertelenebilir.

Kurultaylar Partinin en üst karar alma organı olup 31. maddede yer alan görevleri yaparlar.

Kurultaylar, tüzük ve/veya programların belirlenmesi veya değiştirilmesi maksadı ile yapılabileceği gibi seçim amacı ile de yapılabilir. Olağanüstü Kurultayda seçim yapılmışsa bir sonraki Olağan Kurultay 2 yıl sonra yapılır.

Kurultaylar, tüm üyelerin yarısından bir fazlasının katılımıyla (salt çoğunlukla) açılır. İlk çağrı üzerine toplantıda toplantı yeter sayısı bulunamıyorsa, aynı günde ilk çağrı saatinden bir saat sonra yer alacak ikinci toplantıda toplantı yeter sayısı aranmaz. Bu şekilde toplanan Kurultay'da karar yeter sayısı, hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğudur.

Her kurultay, bir başkan, bir başkan yardımcısı ve üç sekreter; kongreler ise, bir başkan ve iki sekreter seçerek Başkanlık Divanını oluşturduktan sonra gündemindeki konuları görüşmeye başlar.

MADDE 27 - Kurultay ve Kongrelerde Oy Kullanma

- a. Üye; Kimlik kartı, pasaport, resimli üye kimlik kartı, ehliyet ve benzeri bir
- b. kimlik belgesini ibraz ederek kesinleşmiş üye listesine göre üye olduğunu kanıtladıktan sonra oy kullanmaya başlar. Kendisine mühürlü oy pusulası verilir. Oyunu sandığa atar, imzası alınır ve kimlik belgesi iade edilir.
- c. Partiye yeni üye olmuş bir kimse, üyeliği onaylandığı tarihten itibaren ilk 3 ay içerisinde hiçbir oylamaya katılamaz ve hiçbir örgüt seçiminde aday olamaz.

MADDE 28 - Olağan Kongreler

Komite ve Belde kongreleri:

Yılda bir kez İYK'nın ilgili yönetim kurulu ile birlikte tespit edeceği gündem ve tarihte yapılır. Kongre gündemine üyelerin onda birinin veya bir üst kademe yönetim kurulunun isteği üzerine ekleme yapılabilir. Organlara adaylık başvuruları ilgili gündem maddesi görüşülürken yapılır.

İlçe Kongreleri

1. İlçe Kongreleri'nin olağan kongre takvimi, kurultayın yapılmasından önce normal olarak iki yılda bir gerçekleşecek şekilde, ilçenin görüşü alınarak Parti Meclisince kararlaştırılır.
2. Kongrelerin toplantı yeri, tarihi ve gündemi İYK tarafından en geç bir hafta önce günlük bir gazetede ilan edilerek bildirilir.
3. Kongrede kararlar, tüzükte yazılı istisnai durumlar saklı kalmak üzere, oylamaya katılanların salt çoğunluğu ile alınır.
4. Organlara aday olmak isteyen üyeler kongre divan başkanlığına adaylık başvurusu yapar veya yapılan bir öneriyi kabul eder.
5. Kongre gündemine üyelerin onda birinin veya bir üst kademe yönetim kurulunun isteği üzerine eklemeler yapılabilir.
6. Kongrelerde uygulanacak diğer usul, çalışma, yetki ve kurallar İç Yönetmelikle belirlenebilir.

MADDE 29 - Olağanüstü İlçe Kongreleri

Kongreler, üyelerden beşte birinin yazılı talebi veya ilgili yönetim kurulunun veya MYK'nın kararı ile veya ilgili yönetim kurulunun kongrede seçilen üye sayısının yarısından bir fazlasının altına düşmesi halinde 30 gün içinde olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantının gündemi, toplantıyı talep edenlerce talep yazısında belirtilir. Olağanüstü toplantı gündemine başka gündem maddesi eklenemez. Olağanüstü kongre çağrısı, kongre tarihinden en az üç gün önce yapılır.

MADDE 30 – Kurultay (Genel Kongre)

a) Kurultay, partinin en üst karar ve denetim organıdır. Kurultayın görevleri şunlardır.

1. Parti Genel Başkanı'nı, Parti Meclisi'ni, Yüksek Disiplin Kurulu ile Denetleme Kurulu'nun asıl ve yedek üyelerini gizli oyla seçmek,
2. Partinin tüzük ve programında değişiklik yapmak,
3. Partinin kesin hesabını kabul veya reddetmek, reddedilen hesaplarla ilgili soruşturma açılmasına karar vermek,
4. Parti Meclisi'nin Faaliyet Raporunu müzakere edip karara bağlamak, yönetimin aklanması konusunda karar vermek,
5. Toplum ve devleti ilgilendiren konularla, kamu faaliyetleri ve parti politikaları hakkında temenni niteliğinde veya bağlayıcı kararlar almak,
6. Partinin tüzel kişiliğinin feshine, başka parti ile birleşmesine karar vermek, fesih kararı vermesi halinde parti mallarının tasfiyesi ve intikal şekli ve yerini karara bağlamak,
7. Yasa ve Tüzük'te verilen diğer görevleri ifa etmek, gündeminde yer alan konuları müzakere edip karara bağlamaktır.

b) Kurultay iki yılda bir, MYK'nın önerisi ve Parti Meclisi'nin kararı ile belirlenen tarihte yapılır.

c) PM gerekli gördüğü takdirde toplantıya katılanların üçte iki çoğunluğu ile , kurultay tarihini en çok 1 yıl erteleyebilir .

d) Üyelik şartlarını yerine getiren herkes, aynı zamanda kurultay üyesidir.

e) Kurultay Gündemi, PM tarafından hazırlanır. Gündeme hazır bulunan üyelerin onda birinin önerisi ile eklemeler yapılabilir. İlan edilmiş gündem maddeleri arasında sıra değişikliği veya başka bir konunun gündeme alınması, kurultay kararıyla mümkündür.

f) Kurultayın tarihi, yeri ve saati, en az 15 gün önce günlük bir gazetede ilan

g) edilerek üyelere, ayrıca birer yazıyla İlçe Başkanlıklarına bildirilir.

h) Organlara aday olmak isteyen üyeler Divan Başkanlığına adaylık başvurusu yapar veya yapılan bir öneriyi kabul ederler.

- i) Kurultay, Genel Başkan tarafından açılır. Kurultay Başkanlık Divanı için bir Başkan, bir Başkan Yardımcısı ve üç Sekreter seçildikten sonra gündemdeki maddelerin görüşülmesine geçilir.
- j) Kurultayda divan oluşup gündem okunduktan sonra, açılış konuşmasını yapmak üzere Genel Başkana söz verilir.
- k) İlgili dönemin parti çalışmalarına ve mali durumuna dair raporlar kurultaya sunulur ve oylanır.
- l) Parti, Tüzük ve Programında değişiklik yapılmasına ilişkin veya parti politikalarını ilgilendiren gündem maddesi tekliflerinin müzakereye açılabilmesi için, bu tekliflerin, Genel Başkan veya Parti Meclisi veya kurultay üyelerinin en az onda biri tarafından önerilmiş olması gerekir.
- m) Kurultay'ın sair usul, çalışma, kural, görev ve yetkileri Yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 31 - Kurultayda Seçimler

- a) Seçimler, gündemin kapanışından önce, gündemin en son maddesi olarak yapılır. Kurultay ve kongrelerde yapılacak seçimler, ara verilmeksizin sonuçlanıncaya kadar devam eder.
- b) Seçilme yeterliliğine sahip partili her üye, madde 27'de belirtilen kriterlere uymak şartı ile kongrelerde yapılacak seçimlerde aday olabilir veya aday gösterilebilir.
- c) Parti Başkanlığına aday olmak isteyenler, Kurultaydan en geç bir hafta önce MYK'ya yazılı başvuruda bulunur. Diğer adaylık başvuruları ise kurultay tarihinden en geç 48 saat önce MYK'ya yazılı olarak yapılır.
- d) MYK, adaylık başvurularını her organ için ayrı ayrı olmak üzere soyadı esasına göre sıralar. Oy pusulasındaki sıralamanın hangi soyadından başlayacağı kurayla belirlenir. Böylece her organ için yapılan adaylıklar, ayrı sütunlar halinde sıralanır. İsimlerin yanına işaret konacak kare veya daire boşluklara yer verilir. Bu listeler yeteri kadar çoğaltılarak oy pusulası olarak kullanılmak üzere hazırlanarak kurultayda divan başkanlığına teslim edilir. Divan Başkanlığı oy pusulalarını mühürleyerek kullanıma hazır hale getirir.
- e) Oylar, mühürlü listedeki isimlerin yanında yer alan kare veya daire içi işaretlenerek sandığa atmak suretiyle kullanılır. Asıl ve yedekleri dahil, seçilmesi gereken sayıdan fazla veya yarısından eksik işaretli oylar
- f) geçersizdir. Sayım döküm sonucu en çok oya göre yapılacak sıralama ile asıl ve yedekler belirlenir. Eşit oy halinde Divan Başkanlığına kura çekilir. Adayların sayısı, aday olunan organ üye tam sayısından fazla değilse seçim

yapılmaz.

- g) Kurultay ve kongrelerde bütün seçimler gizli oy açık sayımla yapılır. Başkan adayı oyu farklı diğerleri farklı renklerde olarak ve ayrı sandıklara atılarak kullanılır.
- h) Aday adaylarının sayısı, aday olunan organ üye tamsayısı kadar veya daha az ise, seçim yapılmaz.
- i) Kurultay tarihine 48 saat kalan süreden sonra yapılacak adaylıktan çekilme beyanları, dikkate alınmaz. Ancak, bunlardan seçilen olursa, istifa etmiş sayılır.

MADDE 32 - Olağanüstü Kurultay

- a) Kurultay, üyelerin beşte birinin yazılı talebiyle, Genel Başkan'ın veya PM'nin salt çoğunluğunun vereceği kararla veya PM'nin üye tam sayısının yarısından bir fazlasının altına düşmesi veya Genel Başkanlık makamının boşalması halinde olağanüstü toplantıya çağrılır.
- b) Olağanüstü Kurultay istemi, PM'ye bildirildikten sonra PM otuz gün içinde kurultay tarihini belirler. Ancak PM, üye tam sayısının yarısından bir fazlasının altına düştüğü takdirde Genel Başkan otuz gün içinde Kurultay tarihini belirler. Her durumda olağanüstü kurultay üç ay içinde gerçekleştirilir.
- c) Çağrı, toplantı tarihinden en az bir hafta önce yapılmış olmalıdır.
- d) Gündem, toplantıyı isteyenler tarafından saptanır. Bu gündeme eklemeler yapılamaz.

MADDE 33 - Kurultay Tutanakları

Divan başkanlığınca ilan edilen seçim sonuçları ile kongreye ait bütün tutanak ve belgeleri, Divan Üyelerinin imzalarını taşıyan bir tutanağa bağlanarak Divan Başkanı tarafından dizin listesi ekinde Parti Genel Başkanı'na verilir.

BEŞİNCİ KISIM - DİSİPLİN İŞLERİ

MADDE 34 - Yüksek Disiplin Kurulu

- a) Yüksek Disiplin Kurulu, Kurultayca yenisi seçilinceye kadar görev yapmak üzere seçilen beş asıl ve üç yedek üyeden oluşur.
- b) Kurul, ilk toplantısında kendisine bir Başkan ve bir Başkan Yardımcısı seçer.
- c) Yüksek Disiplin Kurulu Başkan ve Üyeleri, Parti Meclis Grubu, Parti yerel kuruluş grupları, kurultay ve kongre üyelikleri dışında, Parti'nin diğer organlarında görev alamazlar;

d) Partiye bir hizmet bağı ile bağlı olamazlar; Parti'den hiçbir suretle görev alamazlar.

MADDE 35 - Yüksek Disiplin Kurulu'nun İşleyişi

- a) Yüksek Disiplin Kurulu, Genel Başkan veya Kurul Başkanı tarafından toplantıya çağrılır.
- b) Kurul'un toplanma ve karar sayısı, üye tamsayısının salt çoğunluğudur. Kararlar gerekçeli olarak verilir.

MADDE 36 - Yüksek Disiplin Kurulu'nun Görev ve Yetkileri

- a) Tüzüğe uygun olarak Parti üyelerine disiplin cezaları vermek;
- b) İlçe örgütlerinde disiplin kurulları kurulduğu takdirde, bu kurulların kararlarına karşı yapılacak itirazları kesin karara bağlamak. İlçe örgütlerinde Disiplin Kurulu oluşturulmaması halinde bu görevi Yüksek Disiplin Kurulu yapar.

MADDE 37 - Yüksek Disiplin Kurulu Üyeliği'nin Sona Ermesi ve Doldurulması:

- a) Özürsüz olarak üst üste üç toplantıya gelmeyen Yüksek Disiplin Kurulu üyeleri, Kurul kararı ile görevden affedilirler.
- b) Bu suretle veya başka bir nedenle boşalan asli ve yedek üyelikler, Parti Meclisi'nin yapacağı seçimle doldurulur.

MADDE 38 - Yüksek Disiplin Kurulu'nun Çalışma Şekli

Yüksek Disiplin Kurulu, çalışma yöntemini kendisi saptar. Bu kural, bu konuda yönetmelik yapılmasını engellemez.

MADDE 39 - İlçe Disiplin Kurulları

- a) İlçelerde üç asıl bir yedek üyeli İlçe Disiplin Kurulu bulunur.
- b) İlçe Disiplin Kurulu, İlçe Kongresince, bir sonraki olağan toplantılarına kadar olan süre için seçilir.
- c) Disiplin Kurulu üyeleri Yönetim Kurullarında görev alamazlar.
- d) Disiplin Kurulları'nın yetkileri ve çalışma yöntemi, disiplin yönetmeliği ile düzenlenir.
- e) İlçe Disiplin Kurulu, tüzükte yüksek disiplin kurulunun ilk derecede bakacağı işler dışında kalan ve İlçe çevresinde partiye kayıtlı olan üyeler hakkında birinci derecede disiplin soruşturması yapar ve karar verir.
- f) İlçe Disiplin Kurulu kararlarına karşı, bildirimden itibaren 10 gün içinde ilgili

kişi veya İYK tarafından yüksek disiplin kuruluna itiraz edilebilir.

g) İlçe Disiplin Kurulunca verilmiş ihraç kararına karşı itiraz edilmemiş olsa bile, İlçe Disiplin Kurulu Başkanlığınca ilgili soruşturma dosyası, incelenmek üzere 15 gün içinde yüksek disiplin kuruluna gönderilir. İhraç kararı, yüksek disiplin kurulunun onayı ile parti içi işlemler bakımından kesinleşir.

MADDE 40 - Disiplin Kurulları'na Sevk ve Karara Bağlama

a. İlçe disiplin kurullarına sevke, ilgili ilçe yönetim kurulu yetkilidir.

b. Yüksek Disiplin Kurulu'na sevke, aşağıdaki istisnalar hariç Merkez Yürütme Kurulu yetkilidir:

(1) Partili milletvekillerinin yalnızca grup disiplinine aykırı davranışları hususundaki sevk kararını Meclis Grubu verir.

(2) Parti Meclis Üyeleri, Yüksek Disiplin Kurulu başkan ve üyeleri ile partili milletvekillerinin sevk kararını Parti Meclisi verir.

c. Parti Meclisi, Meclis Grubu, Yüksek Disiplin Kurulu, MYK ve Denetleme Kurulu üyeleri, Partili Belediye başkanı ve belediye meclis üyeleri, Bölge ve İlçe yönetim kurulu başkanlarının disiplin davalarına Yüksek Disiplin Kurulu bakar.

d. Yukarıdaki (c) fıkrası kapsamı dışında kalanların işledikleri suçlara, ilçe disiplin kurulları bakar. Ancak bu fıkra kapsamına girmiş olsa bile Parti Merkez Yönetim Kurulunca gerekli görülen hallerde herhangi bir üye yargılanmak üzere Yüksek Disiplin Kurulu'na sevk edilebilir.

MADDE 41 Disiplin Suçları

Aşağıdaki davranış, söz ve eylemler disiplin suçu sayılır:

- a) Parti Program, Tüzük ve Yönetmeliklerine veya Kurultay ve yetkili organlarca alınan kararlara aykırı davranışlarda bulunmak,
- b) Partinin saptadığı temel ilkelere aykırı siyasal çalışmalarda bulunmak,
- c) Parti yetkili organlarınca kendisine verilen görev ve sorumlulukla bağdaşmayan davranışlarda bulunmak,
- d) Kendisine Partide o görev verilmediği halde, verilmiş gibi davranmak ve o yönde faaliyet göstermek,
- e) Parti çıkarlarına uygun olmayan propaganda yapmak, yayında bulunmak veya herhangi bir seçim öncesi başka partinin adayını açık veya gizli olarak desteklemek,

- f) Gizli tutulması gerekli gelişme ve olayları açıklamak; bunları basın yayın organlarına veya sosyal paylaşım ortamlarında yetkisi dışında servis etmek,
- g) Parti içinde kişisel ve zümresel çıkarılara yönelik çalışmalar yapmak,
- h) Partililerin kişilikleri ile uğraşmak,
- i) Seçimlerde Parti yetkili kurullarının kararları dışına çıkmak ve özrü olmadığı halde oy kullanmamak,
- j) Parti organ ve kurullarının işlem ve kararları ile seçim sonuçlarını tağyir etmek, ettirmek veya bunlara teşebbüs etmek,
- k) Genel Başkan, Parti Meclisi ve MYK üyeleriyle, partili diğer kurul üyelerine, milletvekili, belediye başkanı, bakan ve seçilmiş üyelerine karşı saygısızlık etme, şiddet kullanma, ahlaka aykırı söz ve davranış sergileme,
- l) Parti Genel Başkan veya vekilinin vereceği direktif ve talimatlara kasten riayetsizlikte bulunmak veya açık ihmaliyle işbu emir veya talimatları yerine getirmemek,
- m) Parti hiyerarşisini bozacak, zedeleyecek davranışlarda bulunmak,
- n) Partiyi veya yetkili kurullarını küçük düşürecek söz ve davranışlar sergilemek,
- o) Yetkili kurullardan izin almadan Partiye ait herhangi bir evrak veya bilgiyi başkasına vermek,
- p) Partiden izin almadan basına demeç vermek,
- q) Partiyi kamuoyunda zor durumda bırakacak partiyi bağlayıcı eylemlerde bulunmak veya söz söylemek,
- r) Parti Yetkili Kurullarında görevli kişilere karşı Ceza Yasası kapsamında ağır suç işlemek ve mahkum olmak,
- s) Ceza Yasası kapsamında yüz kızartıcı suç işlemek (Rüşvet, zimmet, dolandırıcılık, sahtecilik, adam öldürme, tecavüz ve benzeri suçlar) ve mahkum olmak.

MADDE 42 Disiplin Cezaları

Disiplin cezaları Kınama, Geçici Çıkarma ve Kesin Çıkarmadır.

- a. Kınama, ilgili kişiye yazılı olarak kusur bildirmektir.
- b. Geçici Çıkarma partili üyenin bir yıla kadar, Kesin Çıkarma ise süresiz olarak parti ile ilişkisinin kesilmesi, partiden ihraç edilmesidir.
- c. Çıkarma sürelerinde partililer, Parti içinde hiçbir görev alamazlar, üyelikle ilgili hiçbir hak ve yetkiden yararlanamazlar.

MADDE 42A**Kınama Cezası**

Kınama cezası gerektiren eylem ve davranışlar şunlardır.

- 1-) Yukarıda 42. maddenin c,d,l,m ve o fıkralarındaki söz ve eylemlerde bulunmak.

MADDE 42 B**Geçici Çıkarma ve Kesin Çıkarma Cezası**

Geçici Çıkarma ve Kesin Çıkarma Cezası gerektiren suçlar şunlardır.

- 1-) Yukarıda 43 A.maddesinde belirtilen eylemler nedeniyle Kınama Cezası almak ve bunların tekerrür etmesi halinde geçici çıkarma cezası verilir.
- 2-) Yukarıda 42. maddenin a,b,h,i,i,k,n,p ve s fıkralarında belirtilen diğer tüm söz, eylem ve davranışlarda bulunulması halinde geçici çıkarma cezası verilir.
- 3-) Yukarıda 2. paragrafta belirtilen suçlardan herhangi birisinden ötürü daha önce geçici çıkarma cezası alan ve tekrardan herhangi bir zaman geçici çıkarma cezası gerektiren bir söz, eylem ve davranışta bulunanlara kesin çıkarma cezası verilir.
- 4-) Yukarıda 42. maddenin e,f,g,j ve r fıkralarında belirtilen söz, eylem ve davranışlarda bulunulması halinde Kesin Çıkarma cezası verilir.

MADDE 43 - Affetme Yetkisi

Kesinleşen disiplin cezalarını affetme yetkisi yalnızca Parti Meclisi'nindir.

MADDE 44 - Uzaklaştırma Yetkisi

Geçici ve kesin çıkarma istemi ile disiplin organlarına sevk kararı veren organın, tedbir niteliğinde olmak üzere ilgili partiliyi, kesin karar verilinceye kadar parti içindeki görevlerinden derhal uzaklaştırma yetkisi vardır.

MADDE 45 – Disiplin Kurulu ile İlgili Genel Hükümler

- a) Disiplin organları, Yasalara ve Parti Tüzüğüne uygun çalışırlar.
- b) Disiplin kurulları işlenen suçun önem ve vahametine göre bu geçici veya kesin çıkarma cezası verirler.

- c) Disiplin Kurulları evrak üzerinde yaptığı inceleme sonucunda ilk bakışta hakkında kovuşturma açılan üyenin partiden kesin ihracını gerektirecek bir suç işlediğine kanaat getirirlerse bu üyenin herhangi bir organda görevli ise görevine devam edip etmeyeceğine veya herhangi bir organa seçilip seçilemeyeceğine de karar verebilirler.
- d) Disiplin Kuruluna sevk edilen kişi ile ilgili soruşturma dosyası hazırlanır ve kurula sunulur.
- e) Disiplin Kuruluna sevk edilen kişi, bu sevk kararının kendisine bildirildiği tarihten itibaren en geç bir hafta içerisinde yazılı savunmasını kurula vermesi gerekir. Bu süre içerisinde yazılı savunmasını vermeyen kişi müdafaa hakkından feragat etmiş sayılır. Kurulun kayıt işlemlerini Parti Sekreteryası yapar.
- f) Disiplin Kurulu uygun görürse ilgili tarafları dinledikten sonra veya duruşma yaparak karar verir. Aksi halde kararlar evrak üzerinde yapılan inceleme sonucunda verilir.
- g) Kurul, yazılı savunmayı aldıktan veya tarafları dinlemeyi bitirdikten (Duruşmayı kapattıktan) en geç 21 gün içerisinde gerekçeli kararını vermek zorundadır. Aksi taktirde disiplin davası düşer ve ilgili kişi beraat etmiş sayılır.

ALTINCI KISIM - PARTİ DENETLEME KURULU

MADDE 46 - Parti Denetleme Kurulu'nun Yapısı ve Oluşumu

- a) Parti Denetleme Kurulu, Kurultay'ca yenisi seçilinceye kadar görev yapmak üzere seçilen üç denetçiden oluşur
- b) Kurul, ilk toplantısında kendisine bir başkan seçer
- c) Denetleme Kurulu'nda boşalma olursa bu boşalma Parti Meclisi'nce doldurulur

MADDE 47 - Parti Denetleme Kurulu'nun Çalışma Şekli

- a) Parti Denetleme Kurulu, en az iki üyenin hazır bulunmasıyla toplanır ve en az iki az üyeye karar verir.
- b) Bu kurul, en az her iki ayda bir olmak üzere toplanır.

MADDE 48 - Parti Denetleme Kurulu'nun Görev ve Yetkileri

Parti Denetleme Kurulu'nun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Gerek Kurul olarak, gerekse tek tek denetçi olarak gelir ve giderleri sürekli olarak denetlemek ve sonuçları Parti Genel Başkanı ile Merkez Yönetim Kurulu'na bildirmek;
- b) Kurul olarak, kesin hesaplarla mali işler hakkında Parti Meclisi'ne en az iki ayda bir olmak üzere veya talep edilmesi halinde derhal rapor sunmak;
- c) Kurultay'a kesin hesaplar hakkında rapor sunmak.

YEDİNCİ KISIM - DANIŞMA KURULLARI VE YARDIMCI ÜNİTELER**MADDE 49 - Parti Danışma Meclisi**

PM, gerek gördüğü zamanda ve yılda en az iki defa olmak üzere parti faaliyetlerine ve önemli siyasal, ekonomik ve sosyal gelişmelere karşı örgütün ve halkın bakışını belirlemek ve ona göre politikalar oluşturmak amacıyla partililerden ve parti üyesi olmayan gönüllülerden oluşan Parti Danışma Meclisini toplar. Bu toplantılar danışma niteliğinde olup çoğunluk aranmadan yapılır. Bu toplantılarda icra nitelikli kararlar alınmaz. Ancak yapılan müzakerelerde öne sürülen ve kabul gören görüşler ve varılan sonuçlar, bir rapor ile ve MYK aracılığıyla PM'ye sunulur. Uygulama için gerekli kararları alma yetkisi, PM'ne aittir. Parti Danışma Meclisi raporları gerek görülmesi halinde bir bildiri ile kamuoyuna duyurulur.

MADDE 50 - Parti Danışma Meclisi Üyeleri

Parti Danışma Meclisi, aşağıda yazılı kişilerden oluşur:

- a) Genel Başkan,
- b) Üyeliği devam eden parti kurucuları, mevcut ve eski milletvekilleri ve bakanlar
- c) PM üyeleri.
- d) Partili Belediye Başkanları.
- e) MYK önerisi ve PM kararı ile davet edilmelerinde yarar görülen kişiler. Bu kişiler sivil toplum örgütü temsilcilerinden veya Partiye ideolojik yakınlığı bulunan farklı konularda uzmanlığı olan, Partiye katkı yapan TDP üye ve gönüllülerinden oluşabilir.
- f) Parti Danışma meclisi çalışmaları bir yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 51 - İlçe Danışma Meclisleri

İlçe Danışma Meclisleri, partinin İlçe düzeyindeki çalışmalarını gözden geçirmek, kademeler arasındaki çalışma ve iş birliğini sağlamak, örnek çalışmaları duyurmak, sorunları tahlil etmek, yerel ve genel hizmetleri gözden geçirmek için, yılda en az bir defa olmak üzere İYK tarafından düzenlenen toplantılardır. Bu toplantılar danışma niteliğinde olup çoğunluk aranmadan yapılır. İlçe Danışma Meclislerinin toplantı takvimleri ile gündemleri, İYK tarafından belirlenir. Toplantıda dile getirilen konuları özetleyen bir rapor ilçe başkanlığınca genel merkeze sunulur.

MADDE 52 - İlçe Danışma Meclisi Üyeleri

İlçe Danışma Meclisi Üyeleri İlçe Meclisi üyelerine ilave olarak aşağıdakilerden oluşur:

- a) İlçede oturan ve parti üyeliği devam eden kurucu üyeler,
- b) İlçede oturan partili eski milletvekilleri ve bakanlar,
- c) İlçe Disiplin Kurulunun Başkan ve Üyeleri,
- d) İlçede oturan partili İlçe eski Başkanları ile eski Belediye Başkanları,
- e) Mahalle ve köy temsilcileri,
- f) İlçe Yönetim Kurulunca davet edilmesi uygun görülenler.

MADDE 53 - Parti Örgütü'nün Diğer Yan Birim ve Kuruluşları

Partinin tüzük, yönetmelik, program ve kararlarında belirtilen konuları tanıtmak, hayata geçirmek, yerel, ülke veya dünya ölçeğinde var olan sorunlarla ilgili araştırma, plan, proje ve stratejiler üretmek amacıyla gerekli görülen konu ve zamanlarda, partili veya partili olmayan kişilerden, iş ve amaçlanan hizmetin niteliğine göre, ücretli veya ücretsiz, sürekli veya geçici çalışacak şekilde genel merkez bünyesinde veya İlçeler düzeyinde PM'ye karşı sorumlu olmak üzere MYK tarafından ve/veya Parti Başkanı tarafından grup ve komisyonlar oluşturulabilir. Süreli ve süresiz yayınlar yapılabilir.

Parti Grup ve Komisyonları Aşağıdaki İsimler Altında Kurulur:

- A. Mevzuat Komisyonları: Herhangi bir ulusal veya uluslararası veya yabancı bir mevzuat veya Anayasa konusunda çalışma yapmak üzere kurulur ve yaptığı çalışmaya özel isimle anılır.
- B. Araştırma, Plan, Proje ve Strateji Belirleme Komisyonları: herhangi bir konu üzerinde detaylı çalışma yaparak parti politikasına uygun plan, proje ve stratejiler yaratmak amacıyla kurulur.

- C. Çalışma Komisyonları: herhangi bir alanda veya verilen alanda çalışma yaparak rapor sunmak üzere kurulurlar.
 - D. İnceleme ve Rapor Hazırlama Komisyonları: İstenilen konuda detaylı inceleme yapılarak bu incelemelerin partiye rapor halinde sunulmasını sağlamak amacıyla kurulurlar.
 - E. Soruşturma Komisyonları
 - F. Denetleme Komisyonları
 - G. İzleme ve Takip Grubu
 - H. Çalışma ve Temas Grubu
 - İ. Toplumsal Sorunları İnceleme ve Çözüm Önerileri Üretme Komisyonları.
 - J. Ekonomi Komisyonu
- Yukarıda E, F, G, H, İve J'de belirtilen komisyonlar, adlarındaki anlama yönelik çalışma yapmak üzere kurulurlar.

Grup ve Komisyonların Oluşum, Yetki, Görev ve Sorumlulukları:

- a. Partinin yetkili kurullarınca verilen görev çerçevesinde çalışarak en üst düzeyde aydınlatıcı raporlar hazırlamak.
- b. PM veya onun verdiği yetkiye dayanarak MYK tarafından oluşturulurlar. Parti Genel Başkanı veya PM tarafından gerekli görüldüğünde bu komisyon ve gruplar dağıtılabilir veya üyeleri değiştirilebilir.
- c. Görevleri rapor hazırlamak olup, karar üretmezler.
- d. Hangi sürede ve kaç üyeye çalışılacağına bunları oluşturan organ karar verir.
- e. PM'nin onayıyla İlçe ve Bölge örgüt çatısı altında da bu tür grup ve komisyonlar kurulabilir. Bu şekilde kurulacak grup ve komisyonların üye yapısı ve çalışma usulü PM tarafından onaylanmak zorunda olup, bunların çalışmaları hakkında MYK ve Genel başkan sürekli olarak bilgilendirilecektir. Bu şekilde kurulacak olan komisyon ve grupları Genel Başkan tasfiye etmekte serbesttir.
- f. Parti Örgütleri, Örgüt Merkezine ve MYK'ya bağlı olarak araştırma merkezi, lokal ve irtibat büroları gibi hizmet sunacak mekanlar temin edip çalışabilirler, süreli veya süresiz yayınlar yapabilirler.

MADDE 54 - Bürolar ve Merkezler

Parti Genel Merkezinde yapılacak düzenleme ve faaliyetler gibi her konu ve alanda profesyonelce çalışacak Hukuk Bürosu, Basın Bürosu, Seçim Bürosu, Hizmet Bürosu, Faaliyet Bürosu ve bunlar gibi ihtiyaç duyulan farklı alanlarda bürolar veya merkezler oluşturulabilir. PM'ye karşı sorumlu olan, bu büro ve merkezler için gerekli kadrolar, ilgili ilçe başkanlığıyla koordine edilerek MYK tarafından belirlenir. Bu büroların üyelerini belirleme yetkisi MYK'da olup, MYK'nın talimatıyla hareket ederler. Bu büro veya merkezlerin tek yetki ve faaliyetleri kendi konularında çalışma yapmak (Araştırma, soruşturma, inceleme, v.b..) ve rapor hazırlamaktır. Bunlar herhangi bir karar alma yetkisine

sahip değillerdir. Bu bürolar, büronun ismi ile anılan konularda faaliyet yapabilirler. Bu bürolar en az 2 ve en çok 10 kişiden oluşur. Parti üyesi olmayan kişiler de bu Büro ve Merkezlerde görev alabilirler.

SEKİZİNCİ KISIM - MALİ İŞLER

MADDE 55 – Parti'nin Gelirleri

- a) Üyelik Aidatı:** Üyeler aylık/yıllık aidat ödemekle yükümlüdür. Aidat miktarı aylık en az bir asgari ücretin 1000'de 5'i kadardır.
- b) Piyango Geliri:** Parti adına düzenlenecek piyango bilet satışlarından elde edilecek gelirlerdir.
- c) Aday veya Aday Adaylarından Alınacak Özel Ödenek:** Aday adaylarından alınacak özel aidattır. Bu aidatın miktarı ve ödenme şekli, PM tarafından saptanır.
- d) Tanıtıcı Unsur ve Yayınların Satışından Sağlanacak Gelirler:** Satış fiyatları PM tarafından belirlenecek olan parti bayrağı, rozeti, flaması ve benzeri rumuz ve unsurların satışları ile parti yayınları, üye kimlik kartları, parti defteri, makbuz ve kağıtları karşılığında elde edilecek gelirlerdir.<sup>[L]
[SEP]</sup>
- e) Parti Mallarının Geliri:** PM, amaç ve çalışmalar için gerekli olan taşınmazları satın almaya, sahip olduğu taşınır ve taşınmaz mal varlığını satmaya ve kiralamaya yetkilidir. Bu faaliyetlerden elde edilecek gelirler, parti gelirleridir.
- f) Konser, Temsil, Balo vb... Etkinliklerden Sağlanan Gelirler:** Genel merkezin oluru ile parti kademe organları tarafından düzenlenecek sosyal etkinliklerden elde edilecek gelirlerdir.
- g) Bağış ve Yardımlar:** Gerçek veya tüzel kişilerin yaptığı bağış ve yardımlardır.
- h) Milletvekilliği Aidatı:** Partili Milletvekilleri'nin, Belediye Başkanları'nın ve benzerlerinin ödeyeceği aidattır. Bu aidatın miktarına PM karar verir.
- i) Devlet Bütçesinden Alınan Yardımlar:** Devlet bütçesinden partiye yapılacak yardımlardır.

MADDE 56 - Gelirlerin Sağlanması Usulü

- a) Partinin bütün gelirleri, parti tüzel kişiliği adına yapılır ve kabul edilir. Partinin genel merkezi ile bütün örgüt kademe organlarıncaya kabul ve tahsil edilecek gelirler, PM tarafından bastırılan, seri ve sıra numaraları belli olan makbuz karşılığı sağlanır. Örgüt Kademeleri, aldıkları ve kullandıkları makbuzlar nedeniyle PM'ne karşı mali sorumluluk taşırlar.

b) Parti gelirlerinin nasıl yönetileceği ile ilgili disiplin Parti Mali İşler Yönetmeliği ile belirlenir.

MADDE 57 - Parti Giderleri ve Harcamaların Yapılmasında Gözetilecek Usul

Partinin amaçlarına aykırı harcama yapılamaz. Partinin bütün giderleri parti tüzel kişiliği adına yapılır. Bütün harcamaların makbuz, fatura veya benzeri bir belge ile tevsiki gereklidir. Harcamalar, gideri yapan kademeye göre yetkili organın kararıyla yapılır. Acil hallerin gerekli kıldığı harcamanın parti muhasebesine girebilmesi için, yetkili organ kararı ile olura bağlanması gerekir. Ancak yetkili organca onaylanmış ve örgüt kademe bütçesinde bulunması şartıyla mevzuatta belirtilen miktarı geçmeyen harcamalar ile genel tarifeye bağlı giderler için ayrıca karar alınmasına gerek yoktur. Parti kademe örgütleri, bağlı buldukları üst kademeye, gelir ve giderleri hakkında altı ayı geçmeyen sürelerde hesap bildirimini yapmak zorundadırlar.

MADDE 58 - Muhafaza ve Harcamalardan Doğan Mali Sorumluluk

Elde edilen gelirler ve demirbaş malzemelerin muhafazası ile yapılacak harcamalar, sözleşmeler ve girişilecek yükümlülükler; parti tüzel kişiliği adına, bu tüzükte yetkili kılınmış veya adına iş yapılan organca işin niteliğine göre yetkilendirilmiş kişi veya kurulca yapılır. Parti alt kademe yönetim organları, üst kademe ve genel merkeze karşı muhafaza ve harcamadan ötürü şahsen ve müteselsilsen sorumludurlar. Parti tüzel kişiliği adına sözleşme yapılmasına ve yükümlülük altına girilmesine ilişkin usul ve esaslar, PM tarafından tespit edilir. Bu esaslara aykırı olarak veya PM'nin yazılı oluru ile yetkili kılmadığı yahut sonradan bir kararla onaylamadığı alt kademe organlarının yaptığı sözleşmeler ve giriştikleri yükümlülüklerden dolayı parti tüzel kişiliği hiçbir surette sorumlu tutulamaz. Yetkilendirilmeksizin veya oluru sağlanmamış işlem ve eylemlerden doğan sorumluluk, sözleşme veya yükümlülük getiren işlem altında imzası olan kişi veya kişilere aittir.

MADDE 59 - Bütçe ve Kesin Hesabın Hazırlanması ve Onaylanması

Partinin hesapları bilanço esasına göre düzenlenir.

- a) **Bütçenin Hazırlanması ve Onaylanması:** Her İYK, gelir tahminleri ile gider miktarlarını gösteren bir yıllık bütçe hazırlar ve ilgili takvim yılından önceki
- b) ekim ayı sonuna kadar genel merkeze gönderir. İlçelerden gelen bütçeler ile aynı süre içinde hazırlanacak genel merkez bütçesi, en geç ilgili takvim yılından önceki aralık ayı sonuna kadar PM tarafından incelenir ve karara bağlanır. Yapılan bu işlemin bütünü, partinin yıllık tahmini bütçesini oluşturur.

c) Kesin Hesabın Hazırlanması ve Onaylanması:

Her İYK, bütçe yılını izleyen Nisan ayı sonuna kadar, bir önceki yıla ait bütçe uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesabını hazırlar ve genel merkeze

gönderir. Genel merkez de aynı sürede kesin hesabını hazırlar ve ilçelerden gelenlerle birlikte, incelenip birleştirilerek karara bağlanmak üzere, PM'ye sunar. Bu işlemlerin tamamı, partinin kesin hesabını oluşturur.

d) Kesin Hesabın Bildirimi: Parti Genel Merkezi, PM tarafından incelenerek birleştirilen ve karara bağlanan partinin kesin hesabı ile her ilçeye ait kesin hesap evrak örneğinin onaylı birer suretini, haziran ayı sonuna kadar hazırlar ve yapılacak kontrol ve denetlemeler için hazır bulundurur. Kesin hesap bildirimleri ayrıca parti internet sayfasından tüm üyelerin ve kamuoyunun ulaşımına açık bir şekilde yayınlanır. PM gerekli görmesi halinde parti açısından stratejik önemi olan bazı raporların kamuoyu ile paylaşılmasını geçici süreler için kısıtlayabilir.

DOKUZUNCU KISIM - PARTİ DEFTERLERİ

MADDE 60

Parti Defterleri

Parti Örgütlerinin Yönetim Organları tarafından aşağıda yazılı defterlerin tutulması zorunludur:

a) Üye Kayıt Defteri: Her İlçe Yönetimin-ce, Genel Merkez tarafından hazırlanan Üye Kayıt Defterleri tutulur. Üyeler, Mahalle ve Köy esasına göre numaralandırılır ve üye kayıt defterlerine kaydedilir. Üye giriş formları iki nüsha düzenlenir ve üzerine üye defterinde yer alan kayıt sıra numarası yazılır. Üye giriş formunun asıl nüshası, İlçede bu işe ayrılmış dosyada muhafaza edilir. Kopyası ise aynı şekilde muhafaza edilmek üzere Genel merkeze gönderilir. Mümkün olduğu ölçüde üyelik işlemleri için bilgisayar programlarından yararlanılır. Üye listesinde yer alanlar arasında üyelik sorumluluklarını yerine getiren, aidatını ödeyen ve parti örgütleri için düzenlenen seçimlerde ve önseçimlerde oy kullanma hakkı kazanan üyelere oluşturulacak ayrı bir aktif üye listesi de oluşturulur. Üye listeleri üyelerin ulaşabileceği şekilde yayınlanır.

b) .Karar Defteri: İlgili organ veya kurul kararlarının, tarih ve sıra numarasına göre yazıldığı defterdir. Kararlar, toplantıya katılanlar tarafından imzalanır. Muhalif olan üye muhalefet şerhini yazarak imza eder. Kongre tarafından alınan kararları içeren kongre tutanak özetleri, karar defterine geçirilir. Bu karar ve özetler, kongre divanı tarafından imzalanır. Karar defterine geçirilen tüm kararlar ayrıca digital (elektronik) ortamda da hazırlanır ve çıktıları imzalandıktan sonra parti internet sayfasından tüm üyelerin ve kamuoyunun ulaşımına açık bir şekilde yayınlanır. Parti açısından stratejik önemi olan bazı kararlara gizlilik getirilebilir kamuoyu ile paylaşılmasını geçici süreler için kısıtlayabilir.

- c) Gelen ve Giden Evrak Kayıt Defteri:** Gelen ve giden evrakların, tarih ve numara sırası ile kayıtlarının yapıldığı defterlerdir. Gelen evrakın asılları ile giden evrakın suretleri, kayıt numara ve tarihleri şerh düşülerek dosyalarda saklanır.
- d) Gelir ve Gider Defteri:** Parti adına elde edilen gelirin, alınış nedeni ve yapılan giderlerin nereye harcandığının, belgelendiği defterdir.
- e) Demirbaş Eşya Kayıt Defteri:** Parti adına alınan veya partiye bağışlanan demirbaş eşyalar, taşıt araçları ve taşınmaz malların, ilgili belgeleri de belirtilerek tarih sırasına göre yazıldığı defterdir.
- f) Parti Günlüğü (Ceride) Defteri:** Partinin bir tarihçesi niteliğinde olup günlük olarak meydana gelen olayları, yapılan faaliyetleri, radyo ve TV konuşmalarını, ziyaretçileri vs. hususların kaydedildiği defterdir.
- g) Ziyaretçi Kayıt Defteri:** Partiye gelen kişi ve grupların kimliğinin yazılarak giriş çıkışların kontrol edildiği defterdir.
- h) Onur Defteri:** Partiyi ziyaret eden önemli kişilerin adını soyadını ve görevini yazarak imzaladığı bir defterdir.

Defterlerin sayfaları mühürlenir. Kaç sayfadan ibaret olduğu arka sayfasına yazılarak Örgüt Kademesinin bulunduğu yer Yönetim Kurulu Başkanlığı tarafından imzalanıp mühürlenerek onaylanır. Tutulması zorunlu bu defterler dışında Parti Organ ve Kurulları'nca gerekli görülen diğer defterler de tutulur. PM, karar defteri dışında diğer defterlerin de içeriklerinin parti internet sayfasından yayınlanmasına karar verebilir.

ONUNCU KISIM - CUMHURBAŞKANLIĞI, MİLLETVEKİLLİĞİ VE YEREL SEÇİMLERİNDE ADAYLIK İŞLEMLERİ

MADDE 61 - Seçimlerle İlgili Karar Yetkisi

Cumhurbaşkanlığı ve ülkede yapılacak her türlü seçime partinin tamamen veya kısmen katılıp katılmamasına karar verme yetkisi, Parti Meclisi'ne aittir. Katılma kararı alınması halinde cumhurbaşkanı adayı, başvuran adaylar arasından Parti Meclisince gizli oyla belirlenir.

MADDE 62 - Milletvekili Adaylık Başvurusu ve Ön İnceleme

Milletvekilliği için adaylık başvuru tarihleri, Parti Meclisince belirlenir. Adaylık başvurusu, MYK başka türlü karar vermedikçe, doğrudan genel merkezdeki ilgili birime veya İlçe Başkanlıklarına yapılır. Adaylık başvuruları tamamlandıktan sonra Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca, adaylar hakkında yasal nitelikler ve

uygunluk açısından gerekli ön inceleme yapılarak, adaylık değerlendirmesine alınacakları gösterir liste hazırlanır ve PM'ye sunulur. PM, gerek gördüğü incelemeyi yaparak ön seçim, örgüt yoklaması ve merkez yoklamasına katılabilecek aday adayları listelerini seçim bölgesi esasına göre belirler.

MADDE 63 - Aday Tespit ve Sıralama Usulleri

a. Genel veya kısmi milletvekili seçiminde, ön inceleme sonucu belirlenen aday adayları arasından parti adayları ve bu adayların liste sıralamaları ön seçimle belirlenir.

b. Her seçim, bölgesinde partiye kayıtlı ve tüzükte belirtilen üyelük yükümlülüklerini yerine getiren bütün üyeler ön seçim seçmeni olarak, gizli oy açık tasnif esasına göre yapacakları seçimle parti adaylarını ve liste sıralamalarını belirlerler.

c. Bir seçim bölgesinde ön seçim yapma koşulları oluşmamışsa veya Aday listelerinde boşalma olması durumunda Parti Meclisi gerekli aday belirlemelerini ve/veya sıralamasını yapabilir.

MADDE 64 - Aday Listelerinde Boşalmanın Doldurulması

Aday listelerinde boşalma olması halinde, boşluk liste sonuna kaydırılarak yapılmış olan aday sıralamasında en çok oy almış liste dışı adayın listeye dahil edilmesiyle doldurulur. Merkez yoklaması usulü ile yapılan listelerde meydana gelebilecek boşalmalarda boşalan sıra, PM tarafından doldurulur.

MADDE 65 - Milletvekili Seçiminde Kontenjan Adaylığı

Her seçim bölgesinde, o seçim bölgesindeki adayların beşte birinden fazla olmamak kaydıyla, MYK'nın önerisi ile PM sırasıyla birlikte kontenjan adayını gösterebilir. Seçimin yapılacağı tarihte milletvekili olanlar, belediye başkanı olanlar kontenjan adayını gösteremezler. Kontenjan adayını gösterilecek olanlar, ön seçime katılmazlar.

MADDE 66 - Milletvekilliği Seçimlerinde Başkanın Yeri

Milletvekilliği seçimlerinde Parti Başkanı, kendi iradesi ile herhangi bir seçim bölgesinden ilk sıradan aday olma hakkına sahiptir.

MADDE 67 - Yerel Seçimlerde Adaylık İşlemleri

Adaylık başvuruları, seçim takvimine göre PM tarafından belirlenecek tarihler arasında parti genel sekreterliğine yazılı olarak yapılır. Ön inceleme sonucu oluşacak aday adayları arasından, Belediye Başkan Adayları ile Belediye Meclisi Adayları ve sıralamaları, tüzükte yazılı usullerden birinin, birkaçının veya tamamının, uygulanması suretiyle yapılır. Hangi yöntemle yapılacağını, PM kararlaştırır. Ön seçimde (veya istisnai durumda PM'nin yapacağı seçimde) eşit

oy alanların liste sırası, çekilecek kura ile belirlenir. Aday listelerinde meydana gelecek boşalmalar, sırada başka biri yoksa PM'nin bildireceği isimle doldurulur. Yerel Seçimlerde aday olacakların saptanmasında belirlenecek sair ilkele ve kriterler Yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 68 - Partide Kayıtlı Olmayanların Adaylık Başvurusu

Milletvekili ve yerel seçimlere aday adaylığı için parti üyesi olma şartı aranmaz. Parti üyesi olmadan aday gösterilip seçilenler, parti üyeliliğine alınmış sayılırlar. Seçilenler, üyelik kaydı için gereken evrakları, seçim sonuçlarının ilanından sonra on gün içinde ilgili İlçe başkanlığına vererek kayıt işlemlerini yaparlar.

MADDE 69 - Seçim İşleri

Genel veya yerel seçimlerde adayların başvuru usul ve esasları, ön seçim ve örgüt yoklamalarıyla ilgili üye kayıt defterlerinin tutulması, örgüt yoklama seçmen listelerinin hazırlanması, Sandık Kurulu Üyeliği, Adayların Tanıtımı, Gözlemcilik, Oy pusulalarının hazırlanması, Seçim Sonuçlarına itiraz edilmesi gibi partilerin doğal faaliyet alanı içerisinde bulunan hususların usul ve esaslarını -Tüzüğe bağlı olmak koşuluyla PM belirler.

ONBİRİNCİ KISIM - HÜKÜMET FAALİYETLERİ

MADDE 70 - Hükümet Kurma Kararı Verme Yetkisi

- Tek başına veya koalisyon halinde hükümet kurmaya, hükümetten yahut koalisyondan ayrılmaya karar verme yetkisi, PM'ye aittir.
- Hükümet kurma görevi üstlenen kişi, PM'yi toplayarak istişarede bulunur. Hükümeti kurma görevi verilmiş kişi, hükümet üyeliğine uygun görüdüğü kişileri PM'nin onayına sunar. Koalisyona katılma durumunda hükümet üyeleri parti genel başkanı tarafından belirlenip PM'nin onayına sunulur.
- Koalisyon hükümetinden ayrılma kararı verilmesi halinde, grup üyesi veya dıştan atanmış bakanlar, en geç üç gün içinde hükümet üyeliğinden istifa ederler. Aksi takdirde partiden istifa etmiş sayılırlar.

MADDE 71 - Partili Bakanlar Hakkında Parti İçi Güven Oylaması

Partili Bakanlar, çalışmalarında hukuka, partinin genel politikaları ile temel ilkelerine ve hükümet programına uygunlukta gerekli özeni göstermek zorundadır. Yukarıda yazılı ilke ve ölçülere aykırı tutum ve uygulama içinde olan bakan hakkında, PM'de güven oylaması yapılabilir. Güven oylaması istemi, üyenin bizzat kendisi tarafından talep edilebileceği gibi, Genel Başkan veya MYK tarafından da talep edilebilir. Güven konusunun müzakere edilebilmesi için PM'nin üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu gereklidir. Bakanın güvensizlik oyu ile düşürülebilmesi için PM'de yapılacak gizli güvensizlik oylamasında üye tam sayısının 2/3 çoğunluğunun oyu gerekir. Düşürülen bakan, üç gün içinde bakanlıktan istifa etmez ise partiden istifa etmiş sayılır.

ON İKİNCİ KISIM - ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

MADDE 72 - Tüzük ve Yönetmelik Değişikliği

Bu tüzük, Parti Programı ile bir bütün teşkil eder. Tüzük ve Programda Kurultayda hazır bulunanların 2/3 çoğunluğunun kararı ile değişiklik yapılabilir. Tüzükte yapılacak değişiklikler, Kurultay aksine bir karar vermedikçe kabul edildiği zaman yürürlüğe girer. Değişiklik önerileri, Genel Başkan, Parti Meclisi veya Kurultaya katılma hakkına sahip en az elli üyenin imzası ile yazılı olarak yapılır. Ancak bu gibi önerilerin Kurultay'ın toplanma tarihinden asgari iki ay önce parti yetkili organlarına iletilmesi ve tartışmaya açılması zorunludur. Tüzük değişikliğinde kurultay toplantı nisabı toplam üye sayısının yarıdan bir fazlasıdır.

İlk çağrı üzerine toplantıda toplantı yeter sayısı bulunamıyorsa, aynı günde ilk çağrı saatinden bir saat sonra yer alacak ikinci toplantıda toplantı yeter sayısı aranmaz. Bu şekilde toplanan Kurultay'da karar yeter sayısı, hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğudur.

Bu tüzük altında çıkarılan Yönetmelikler veya İç Yönetmelikler yine aynı usulle (Yani düzenlendikleri usulle) değiştirilebilir veya kaldırılabilirler.

Madde 72A - Yönetmelik veya İç Yönetmelik Düzenlenmesi

Merkez Yönetim Kurulu, yasa ve tüzüğe uygun olmak koşuluyla aşağıda gösterilen konularda Yönetmelik veya İç Yönetmelik yapma yetkisine haizdir. Yönetmelikler (İç Yönetmelikler) PM üye tamsayısının salt çoğunluğuyla verilecek kararlar yürürlüğe girer ve yine aynı usulle değiştirilir veya yürürlükten kaldırılır.

Parti Merkez Yürütme Kurulu (MYK) aşağıdaki konulara yönelik Yönetmelik veya İç Yönetmelik yapabilir:

- a) Parti Grubu İç Yönetmeliği
- b) Milletvekili Aday saptama Yönetmeliği
- c) Genel Kongre Yönetmeliği
- d) Kurultay Yönetmeliği
- e) Parti Meclisi Yönetmeliği
- f) Merkez Yönetim Kurulu Toplantı Yönetmeliği
- g) Disiplin Kurulu Yönetmeliği
- h) Danışma Meclisleri Yönetmeliği

- i) Komisyonlar Yönetmeliği
- j) 10/1975 Sayılı Siyasi Partiler Yasası tahtında Yapılabilecek Sair Yönetmelik ve/veya İç Yönetmelikler

MADDE 73 - Sayısal Oranlar

Bu tüzüğün, sayılar ve oranlar ile ilgili maddeleri uygulanırken kesirlerin %50 ve yukarısı bütüne tamamlanarak işlem yapılır.

MADDE 74 - İşten El Çektirme Nedenleri

Çeşitli kademelerde görev alanların görevden uzaklaştırılmalarını gerekli kılan haller:

- a) Siyasi Partiler Yasası, parti tüzüğü ve yönetmelikleri uyarınca tutulması gerekli defter ve kayıtların usulüne uygun olarak tutulmaması, defter ve belgelerin muhafaza edilmemesi, kayıtlar üzerinde kasıtlı olarak tahrifat yapılmış olması, muhasebe ile ilgili belgelerin zamanında genel merkeze gönderilmemiş olması,
- b) Ülke ve parti çıkarlarını ihlal edici davranışlar sergilenmesi ve parti üyeliğinden ihracı gerektiren bir eylem veya işlemde bulunulması hallerinden birinin vukuunda, Parti Meclisi, İlçe Başkanı ile yönetim kurullarına kısmen veya tamamen işten el çektirmeye yetkilidir.
- c) İşten el çektirmeyi gerektiren bir durumu tespit eden MYK İlçe Yönetim Kurulunun kısmen veya tamamen işten el çektirilmesini Parti Meclisi'nden talep edebilir.
- d) El çektirme talebini içeren kararların, en az üye tam sayısının salt çoğunluğu ve gizli oylama ile alınmış olması gerekir. Karara, el çektirmeyi gerekli kılan olayın değerlendirmesini ve delillerini içeren gerekçeli bir rapor da eklenir. İşten el çektirme kararı, gizli oylama ile alınır. Karar yeter sayısı, PM üye tam sayısının en az 2/3 çoğunluğudur.
- e) Parti Meclisi aynı nedenlere bağlı olarak resen İlçe Başkanları ile Yönetim Kurullarına kısmen veya tamamen işten el çektirebilir.
- f) Yönetim Kurullarının Asıl ve Yedek Üyeleri ile birlikte tamamının işten el çektirilmesi halinde, el çektirme kararı veren PM, aynı kararlar veya makul sürede geçici yönetim kurulunu oluşturur ve ilgililere tebliğini sağlar. [11]
- g) Sadece başkan veya yönetim kurulunun kısmen işten el çektirilmesi halinde boşalan üyelik, tüzüğün ilgili maddesine göre doldurulur.
- h) Usulüne uygun olarak alınmış el çektirme kararları, parti içi işlemler açısından kesindir.

MADDE 75 - Yetki ve Görev Devri

Parti organ veya makamları, bütün konulardaki yetki ve görevlerini, belirleyeceği esas ve usuller çerçevesinde geçici veya sürekli olarak alt kademe organ veya makamlarına devredebilir. Yetkili organ veya makamın, alt bir organ veya makama görev vermiş olması, o görevi yapmak için gerekli olan yetkinin de devri anlamına gelir.

MADDE 76 - Yetki Sınırı, Bağdaşmaz ve Birleşemez Konular

Hiçbir alt kademe başkan veya üyesi yahut kurulu, parti genel politikalarına aykırı ve partiyi bağlayıcı nitelikte eylem ve işlemde bulunamaz.^[1]Merkez organlarında görev alanlar, PM'nin doğal üyesi olan İlçe Başkanları hariç hiçbir alt kademede görev alamazlar.

MADDE 77 - Parti İçi Referandum

Önemli politik tercihlerin söz konusu olduğu hallerde alınacak kararların partili üyelerin tamamıyla geniş kapsamlı veya örgütlerde görevli olanlarla sınırlı olmak üzere dar kapsamlı parti içi referandumlar yapılabilir. Referandumunun usul ve esaslarını belirlemek ve referanduma karar vermek, PM'ne aittir.

MADDE 78 - Organlarda Görev Alanların İlgili Makamlara Bildirilmesi

Parti kongreleri ve bu kongrelerde yapılan Üye seçimleri ile parti gruplarındaki görevlendirmeler, her kademedeki parti organları ile bu tüzükte yazılı parti görevine getirilenlerin adları ve soyadlarını, doğum yeri ve tarihlerini, meslek veya sanatlarını gösterir liste ile ikametgahları ve kimlik kartı suretleri, ilgili Kademe Birim Başkanlığına 7 gün içinde genel merkeze bildirilir.

MADDE 79 - Parti Tüzel Kişiliğinin Sona Ermesi

- a) Parti tüzel kişiliğinin feshine ancak kurultay tarafından karar verilebilir. Bu karar gizli oyla alınır. Karar yeter sayısı katılanların 2/3'üdür.
- b) Kurultayın fesh etme kararı aldığı tarihte parti tüzel kişiliği sona erer.
- c) Kurultay Divan Başkanı, fesh etme kararını, kararın alınmasından hemen sonra yasanın öngördüğü devlet yetkililerine yazı ile bildirir.
- d) Parti tüzel kişiliğinin fesh etme kararı alınması halinde parti mal varlığının nasıl tasfiye olunacağı, kurultay tarafından karara bağlanır.
- e) Parti Tüzel Kişiliğinin sona ermesinde kurultay toplantı nisabı toplam üye sayısının yarıdan bir fazlasıdır. Kurultay açılışında nisap sağlanamazsa, yarım saat beklenir ve mevcut nisapla kurultay toplanır.

MADDE 80 - Siyasi Kadro

Ağırlıklı olarak seçimlerde aday adayı olmayı tasarlayan kişilerden oluşacak bir siyasi kadro oluşturulur. Bu kadronun oluşumu, çalışma yöntemi ve parti organları ile ilişkileri yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 81 - Parti Yönetmelikleri

Tüzük'te çıkarılması öngörülen aşağıda yazılı bütün yönetmelikler ile iş ve faaliyetin gerektirdiği diğer her tür yönetmelik, genelge ve benzeri düzenleyici metinleri oluşturmaya, PM yetkilidir.

- a) Üyelik Yönetmeliği
- b) Örgüt Yönetmeliği
- c) Gençlik Örgütü Yönetmeliği
- d) Genel Sekreterlik ve MYK Yönetmeliği
- e) Mali İşler Yönetmeliği
- f) Meclis Grup Yönetmeliği^[1]_[SEP]
- g) Disiplin Yönetmeliği
- h) Seçim İşleri Yönetmeliği
- i) TOCEK Yönetmeliği
- j) Denetim Yönetmeliği
- k) Parti Gönüllüleri Yönetmeliği... Herhangi bir konuda tüzükte öngörülen yönetmeliğin çıkarılmamış olması, o alanda faaliyette bulunmayı engellemez.